

Hitta vägen!

Ung idag 2019 - en studie om ungas
väg genom skolan till arbetslivet

Hitta vägen!

Ung idag 2019 - en studie om ungas
väg genom skolan till arbetslivet

Förord

Unga är en viktig grupp i samhället – de är både dagens aktiva medborgare och morgondagens samhällsbärare. Målet för ungdomspolitiken är att alla unga ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF, har i uppdrag att följa ungas levnadsvillkor. För att skapa en helhetsbild används indikatorer, tillgängliga på webbplatsen ungidag.se, samlade från elva myndigheter och från egen statistik.

MUCF gör årligen en rapport för att fördjupa uppföljningen inom ett särskilt område. I årets rapport har myndigheten valt att lyfta fram ungas väg genom skolsystemet och deras etablering i arbetslivet. Levnadsvillkoren för de flesta unga i Sverige är goda idag och utvecklingen för gruppen unga som helhet är positiv. Unga är dock en heterogen grupp och alla har inte tagit del av de förbättrade livsvillkoren i samma utsträckning.

Samhället i stort och berörda aktörer i synnerhet har ett betydande ansvar för att se till att *alla* unga har goda villkor. Den svenska arbetsmarknaden står inför stora utmaningar då det framöver kommer att råda brist på arbetskraft inom många yrken samtidigt som gruppen äldre blir allt större. För att klara dessa utmaningar behövs *alla* unga. Antalet unga som är födda utomlands har ökat de senaste åren. Denna grupp har inte fått förbättrade livsvillkor i samma utsträckning som unga födda i Sverige. Unga som är födda i ett annat land möter större utmaningar än andra på sin väg genom skolsystemet till ett arbete jämfört med unga födda i Sverige. Skillnaderna visar sig redan tidigt i skolgången och det påverkar livsvillkoren både på kort och på lång sikt. De har varit tydliga under en lång tid och det är inte mycket som tyder på att situationen är på väg att förändras, trots att många insatser görs. Att öka möjligheterna för unga utrikesfödda att gå igenom skolan med goda resultat och etablera sig i arbete är en förutsättning för att *alla* unga ska ha lika goda levnadsvillkor, och för att samhället ska kunna ta till vara på den viktiga resurs dessa unga är för arbetsmarknaden.

Arbetet med denna rapport har genomförts av utredarna Emma Thornström, Petter Holmgren och Marit Gisselmann på Avdelningen för utredning i samarbete med avdelningschef Ulrika Hektor.

Lena Nyberg, generaldirektör

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Växjö, mars 2019

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	7
1 Ungas väg genom skolan.....	10
1.1 Antalet elever med sämre förutsättningar att klara grundskolan ökar....	11
1.2 Utrikes födda har en längre väg genom gymnasiet	16
1.3 Små förändringar av andelen unga som saknar gymnasieutbildning.....	26
1.4 En lägre andel unga utrikes födda än unga födda i Sverige går vidare till högre studier.....	28
1.5 Sammanfattande slutsatser	30
2 Ungas etablering i arbetslivet.....	31
2.1 Unga födda utrikes arbetar i lägre omfattning än unga födda i Sverige..	32
2.2 Unga utrikes födda är överrepresenterade bland unga som varken arbetar eller studerar	34
2.3 Högre arbetslöshet bland unga utrikes födda än bland unga födda i Sverige	36
2.4 Sammanfattande slutsatser	42
3 Bedömningar och rekommendationer	43
3.1 Främja aktiviteter i skolans lokaler efter skoltid.....	45
3.2 Fortsätt arbetet med insatser för unga som varken arbetar eller studerar	47
3.3 Utred hinder för unga utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden	49
4 Referenser.....	51
5 Tabeller.....	55
6 Appendix	59
7 Hitta mer material på ungidag.se	62

Sammanfattning

Syftet med årets rapport är att ge en lägesbild av ungas väg genom utbildnings-systemet mot etablering i arbetslivet. Rapporten belyser skillnader mellan grupperna inrikes och utrikes födda samt skillnader mellan könen inom dessa grupper. I rapporten analyseras genomsnittresultaten för grupper av unga. Bakom sådana genomsnitt döljer sig givetvis en stor variation.

Studiens empiriska underlag bygger i huvudsak på det datamaterial som har rapporterats till Myndighetens för ungdoms och civilsamhällesfrågor, MUCF, från flera myndigheter och som finns samlade på webbplatsen ungidag.se. I årets rapport används även kompletterande statistik för att ge en utvidgad bild.

Rapporten visar i huvudsak att:

- Det finns fortsatt tydliga skillnader när det gäller resultat i skolan mellan unga födda i Sverige och unga utrikes födda, samt mellan tjejer och killar. Skillnaderna mellan dessa grupper har funnits under lång tid. Unga utrikes födda killar är den grupp som har svårast att klara grundskolan och därmed uppnå behörighet till gymnasiet.
- Unga utrikes födda har ofta en längre och en mer komplicerad väg genom sina studier. Tiden inom gymnasieskolan förlängs eftersom de betydligt oftare startar sina studier på ett introduktionsprogram och relativt få går vidare till ett nationellt program. En stor andel av eleverna går istället vidare med studier inom vuxenutbildningen.
- Unga utrikes födda, som kommer in tidigt i det svenska skolsystemet, har lättare att klara skolan än de som börjar i svensk skola under senare delen av grundskolan. Bland de unga som går ut de nationella programmen inom gymnasieskolan med behörighet till högskola och universitet närmar sig gruppen unga utrikesfödda unga födda i Sverige.
- Unga utrikes födda löper större risk att vara arbetslösa och deras arbetslös-het riskerar att bli mer långvarig. Andelen inskrivna arbetslösa hos Arbets-förmedlingen är högst bland utrikes födda killar. Utrikes födda tjejer har däremot svårast att gå till arbete eller studier efter program med aktivitets-stöd.

- Överlag har utvecklingen för unga på arbetsmarknaden sedan 2011 varit positiv. Det finns dock tydliga skillnader mellan grupperna unga födda inrikes och utrikes. Under de senaste åren, särskilt mellan 2017 och 2018, har dock utvecklingen vänt för flera av indikatorerna och varit positiv för gruppen utrikes födda.
- Unga utrikes födda är fortsatt överrepresenterade i gruppen unga som varken arbetar eller studerar, särskilt utsatta är utrikes födda tjejer.

Det är tydligt att skillnaderna mellan unga födda i Sverige eller utomlands, samt mellan killar och tjejer, varit bestående över lång tid. Det finns få tydliga tecken på att dessa grupper av unga närmar sig varandra, trots att många insatser har gjorts för att förbättra skolgången och inträdet på arbetsmarknaden. Det är oroande bland annat eftersom ungas möjligheter att tillgodogöra sig en utbildning i stor utsträckning påverkar deras kommande möjligheter på arbetsmarknaden.

I dagsläget är det svårt att veta om den framtida utvecklingen innebär att skillnaderna i levnadsvillkor mellan unga utrikesfödda i förhållande till unga födda i Sverige minskar. Effekterna av den stora grupp unga asylsökande som kom 2015, och som sedan dess rört sig genom skolsystemet mot arbete, påverkar utvecklingen inom flera av indikatorerna och gör det svårare att se hur levnadsvillkoren för hela gruppen unga utrikes födda utvecklats.

Rapporten avslutas med följande förslag:

- Främja aktiviteter i skolans lokaler efter skoltid
- Fortsätt arbetet med insatser för unga som varken arbetar eller studerar
- Utred hinder för unga utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden

Inledning

Regeringens ungdomspolitiska mål är att alla unga ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. I den här rapporten tar vi fasta på att goda levnadsvillkor ska gälla alla unga, och fokuserar på att lyfta fram de skillnader som finns mellan unga som är födda i Sverige och unga som är födda utomlands.

Unga som är födda i ett annat land än Sverige utgör en allt högre andel av ungdomsgruppen i Sveriges befolkning. Antalet unga som är födda i Sverige har minskat under flera år och tillskottet till befolkningen i ungdomsgruppen kommer istället ifrån de unga utrikes födda¹. Unga utrikes födda är en heterogen grupp. De har kommit till Sverige i varierande åldrar och med olika förutsättningar. Det finns dock några faktorer som är gemensamma för många, till exempel behovet av att lära sig ett nytt språk och att orientera sig i det svenska samhället samt att många har behov av att studera inom det svenska skolsystemet.

Sveriges står inför stora utmaningar på arbetsmarknaden under de kommande åren. En av utmaningarna är en åldrande befolkning. Till detta kommer en brist på arbetskraft inom många yrken. Utmaningarna ställer dels krav på att så många som möjligt ingår i arbetskraften, dels på en välfungerande generationsväxling i arbetslivet. (Ds 2013:19). För att lösa dessa utmaningar är det viktigt att ta vara på den resurs som unga utgör, men det förutsätter att *alla* unga får goda förutsättningar att kunna bidra. Utbildning blir en allt viktigare faktor för en etablering på arbetsmarknaden. För att visa på ungas möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden är det särskilt viktigt att studera deras väg genom och eventuella hinder i utbildningssystemet.

MUCF undertecknade 2018 tillsammans med 61 andra svenska myndigheter en gemensam avsiktsförklaring att samverka för att uppnå Agenda 2030 och de globala målen. Regeringen har konstaterat att Sverige ska vara ledande i genomförandet av agendan (Regeringsbeslut 2018). Denna rapport berör flera av målen i Agenda 2030, särskilt Mål 4 – God utbildning för alla, Mål 5 – Jämställdhet, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (minska gruppen unga som varken arbetar eller studerar) samt Mål 10 – Minskad ojämlikhet (social inkludering, motverka diskriminering, ansvarsfull migration).

¹ Ett diagram som visar utvecklingen över tid för gruppen unga fördelat på födelseland och kön finns i appendix 6.1.3

Fokus på unga födda utrikes och unga födda i Sverige

Rapporten baseras på statistik som elva myndigheter² rapporterar in till MUCF tillsammans med myndighetens egen statistik från ungdomsenkäten och statistik om unga som varken arbetar eller studerar. Statistiken finns tillgänglig på webbplatsen ungidag.se och utgör en grund för uppföljningen av ungas levnadsvillkor. På ungidag.se finns statistik sorterad under sex olika teman; arbete och boende, ekonomisk och social utsatthet, fysisk och psykisk hälsa, inflytande och representation, kultur och fritid samt utbildning. I rapporten används den mest aktuella statistiken inom områdena arbete och utbildning. Statistiken berör huvudsakligen åren 2011 till 2018.

Det ungdomspolitiska målet gäller alla unga mellan 13 och 25 år. De indikatorer på ungas levnadsvillkor som används i rapporten avser olika åldersgrupper. De flesta berör situationen för unga mellan 16 och 24 år. Men även unga i yngre åldrar beskrivs där det är motiverat, till exempel när det handlar om ungas väg genom utbildning. Genom rapporten jämförs unga som är födda i Sverige med unga födda utomlands. Dessa grupper redovisas så långt det är möjligt även uppdelade på kön. Vi har valt att redovisa utvecklingen för utrikes respektive inrikes födda. Anledningen är dels att utrikes födda utgör en allt större grupp bland unga i befolkningen, dels att vi vill lyfta de särskilda utmaningar det medför att flytta till Sverige utan till exempel språkkunskaper eller den kännedom om landet som unga födda i Sverige har.

Under arbetet med rapporten har det blivit tydligt att uppföljningar av nyinvandrade ungas situation är viktigt, men de ger inte hela bilden. Att ha kommit till Sverige efter skolstart spelar roll, även när en inte längre kan räknas som nyinvandrad. Konsekvenserna av att flytta till ett nytt land under sin ungdomsperiod påverkar levnadssituationen under en lång tid. Därför är det betydelsefullt att utöver denna grupp unga även följa utvecklingen för hela gruppen unga utrikes födda.

Rapportens disposition

I *kapitel 1* beskriver vi skillnader i ungas väg genom utbildningssystemet och hur dessa skillnader har utvecklats över tid. Statistiken sträcker sig från grundskolan fram till att de väljer eller avstår från att studera på universitet eller högskola. I *kapitel 2* analyserar vi ungas sysselsättning, arbetslöshet och arbetslöshetstider, samt utvecklingen för unga som varken arbetar eller studerar. I *kapitel 3* reflekterar vi kort över rapportens resultat samt ger förslag på åtgärder som kan leda till förbättringar.

I rapporten finns ett antal *blå rutor*. Dessa innehåller fördjupningar och kompletterande information men är inte nödvändiga för att förstå innehållet i rapporten som helhet.

² De som redovisar statistik är följande: Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Brottsförebyggande rådet, Centrala studiestödsnämnden, Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten, Statens skolverk, Socialstyrelsen, Statistiska centralbyrån samt Valmyndigheten.

Definitioner

I rapporten används flera begrepp utifrån nedanstående definitioner.

Inrikes födda är personer födda i Sverige.

Utrikes födda är personer som är födda utomlands.

Utländsk bakgrund har personer som är födda utomlands eller är födda i Sverige med två föräldrar som är födda utomlands.

Nyanlända inom skolan definieras enligt Skolverket som grupperna nyinvandrade elever respektive elever med okänd bakgrund.

Nyinvandrad är enligt skollagen en person som har bott utomlands och som nu är bosatt i Sverige. Hen ska ha börjat på sin utbildning efter ordinarie terminsstart i årskurs 1 eller senare. Efter fyra år i svensk skola räknas inte eleven som nyinvandrad längre. Att man är bosatt i Sverige innebär enligt skollagen att man ska vara folkbokförd här enligt folkbokföringslagen.

Okänd bakgrund har den som saknar personnummer. Att personnummer saknas kan bero på att en person ännu inte har blivit folkbokförd i Sverige, men det kan även finnas andra orsaker.

Klarat grundskolan har en person som uppnått behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram. Att vara behörig till yrkesprogram innebär att ha godkänt betyg A-E i minst åtta ämnen varav tre av dem är matematik, engelska och svenska alternativt svenska som andraspråk. De flesta elever som är behöriga till yrkesprogram är även behöriga till högskoleförberedande program, som kräver godkänt betyg i minst tolv ämnen.

Nationella program är de 18 nationella programmen inom gymnasieskolan. Sex av dem är högskoleförberedande och 12 är yrkesprogram.

Klarat gymnasiet har en person som tagit en gymnasieexamen.

Unga som varken arbetar eller studerar, uvas är ett mått som bygger på hela befolkningen samt utgår från registerdata på unga i åldern 16 till 29 år. En individ får under ett kalenderår inte haft arbetsinkomster överstigande ett prisbasbelopp (44 300 SEK 2016) för att definieras som uvas. Uvas-måttet skiljer sig från SCB:s NEET-mått som bygger på enkätdata. I rapporten presenteras uppgifter för åldersgruppen 16 till 24 år.

1 Ungas väg genom skolan

I detta kapitel beskriver vi hur vägen genom skolsystemet ser ut för unga tjejer och killar, födda i Sverige och utomlands. På ungidag.se finns nio olika indikatorer som visar hur ungas levnadsvillkor skiljer sig åt för olika grupper av unga inom området utbildning. Dessa indikatorer sträcker sig från slutet av grundskolan fram till den tidpunkt då eventuella studier vid högskola eller universitet startar.

Utbildning är en av de viktigaste faktorerna för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. MUCF har tidigare visat att både utbildningsnivå och att ha slutfört en utbildning påverkar möjligheterna till detta (MUCF 2018; MUCF 2017 c). Skolan är också viktig av flera andra anledningar, till exempel som en plats för ungas integration, språkinläring och som en plats där det är möjligt att skapa sociala nätverk.

Att unga utrikes födda möter större utmaningar på sin väg genom skolsystemet är väl känt sedan många år och mycket arbete görs för att ta hand om de utmaningar gruppen möter. De indikatorer för ungas villkor inom skolan som beskrivs i detta kapitel visar att trots detta kvarstår svårigheterna. Lite pekar på att gapet mellan unga födda i Sverige och unga födda utrikes är på väg att slutas. Vägarna genom utbildningssystemet skiljer sig åt för dessa båda grupper. Framförallt har unga som kommer in sent i skolsystemet en längre och mer komplicerad väg för att klara gymnasiet.

Detta är allvarligt. Inte minst mot bakgrund av att skolan ska vara likvärdig och alla elever har rätt till en utbildning av hög kvalitet. Den ska dessutom arbeta för att kompensera för elevers olika bakgrund och förutsättningar genom sträva efter ”att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen” [1 kap. 4 § skollagen (2010:800)].

God utbildning för alla är mål 4 i Agenda 2030. Målet ska säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet samt främja ett livslångt lärande för alla.

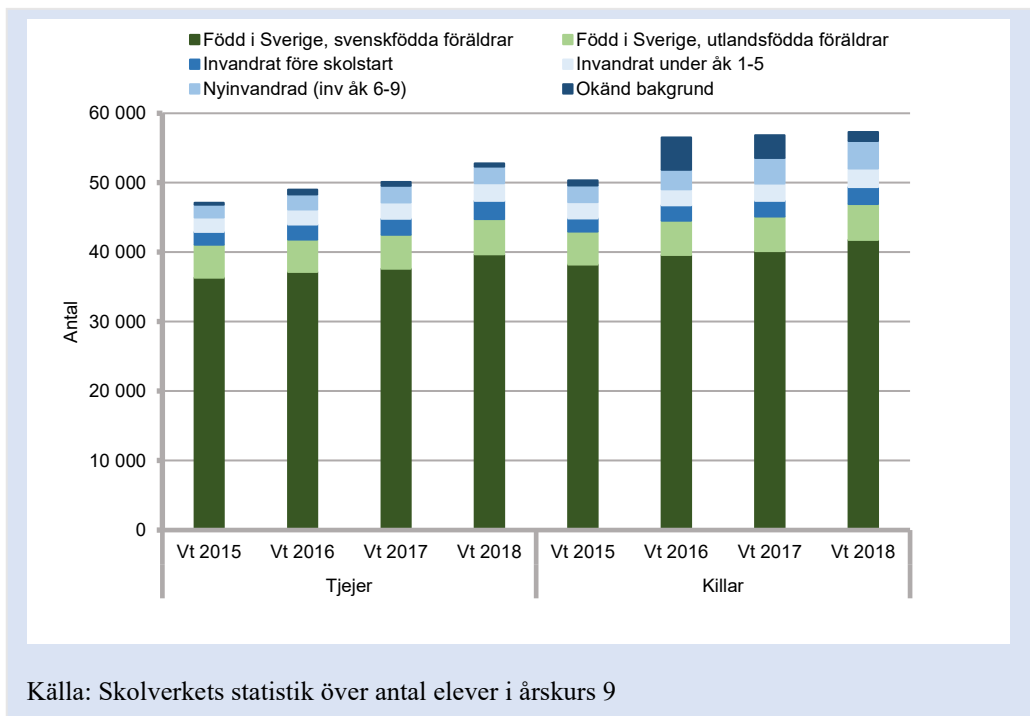
1.1 Antalet elever med sämre förutsättningar att klara grundskolan ökar

1.1.1 Andelen elever som invandrar efter skolstart har ökat

Unga utrikes födda har ökat som andel av befolkningen och denna utveckling syns även bland de elever som går i årskurs 9 på grundskolan. Andelen utrikes födda elever i årskurs 9 har ökat från 14 procent våren 2015 till 17 procent våren 2018. En del av dessa unga har börjat i grundskolan relativt sent, under årskurs 6–9. Dessa utgör bara en del av hela gruppen utrikes födda, men är en grupp som möter särskilda utmaningar i skolan.

Andelen elever som har invandrat i årskurs 6–9, tillsammans med gruppen okänd bakgrund³, har under de senaste åren ökat i förhållande till det totala antalet elever. Våren 2018 utgjorde dessa två grupper tillsammans 7 procent av samtliga elever, en ökning från 5 procent våren 2015. Utvecklingen av antalet elever över tid visas i figur 1.1.1. Andelen elever som börjat grundskolan i senare åldrar är större bland killar än bland tjejer. Andelen var som störst bland killarna våren 2016, eftersom de flesta ensamkommande som kom till Sverige under hösten 2015 var killar. Våren 2018 hade 9 procent av killarna i årskurs 9 påbörjat grundskolan i årskurs 6–9, motsvarande andel bland tjejerna var 5 procent.

Figur 1.1.1 Antal tjejer och killar i årskurs 9, efter bakgrund och kön, vårterminerna 2015–2018. Antal.

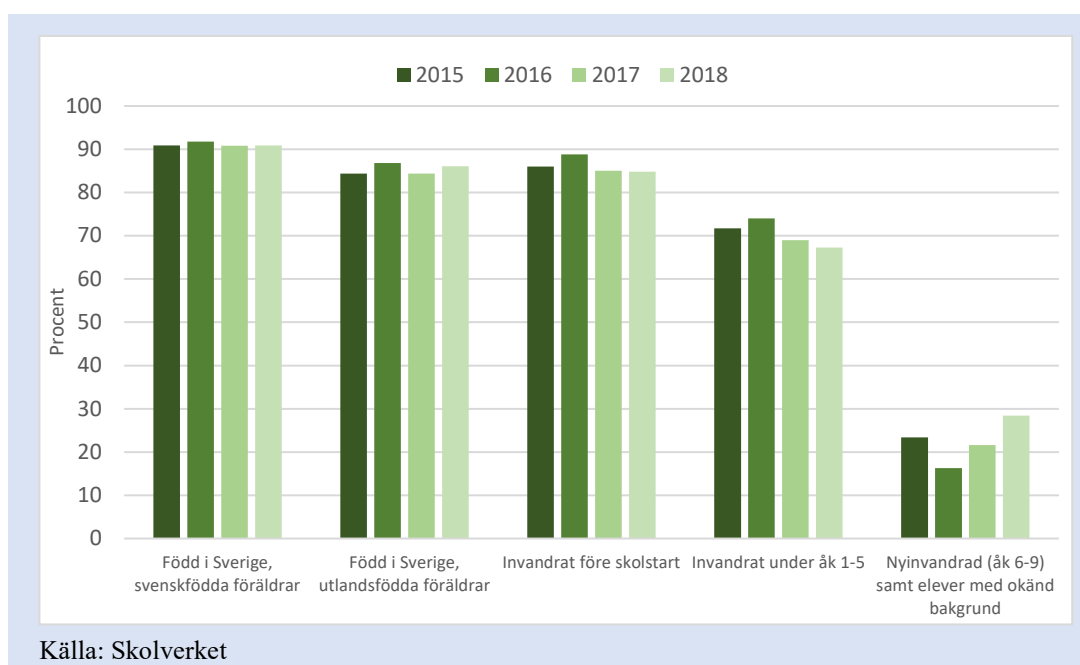

³ Definitioner på de grupper som Skolverket använder i sin statistik finns bland definitionerna tidigare i rapporten.

1.1.2 Lägre andel som klarar grundskolan bland unga som invandrat efter skolstart

Elever födda utrikes har större chans att klara grundskolan om de börjar i svensk skola i tidigare årskurser (Figur 1.1.2). Andelen som klarade grundskolan var 2018 knappt 85 procent bland de som invandrat före skolstart, men enbart 67 procent bland de som kommit i årskurs 1–5. För de unga som kommer till den svenska skolan senare än så är resultaten betydligt sämre. Våren 2018 klarade 28 procent av de unga som påbörjade sin svenska skolgång i årskurs sex eller senare grundskolan. Under de senaste åren har behörigheten till gymnasiet bland nyinvandrade unga ökat. Ökningen har skett både bland killar och tjejer.

Figur 1.1.2 Andel behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram, efter bakgrund, vårterminerna 2015–2018. Procent.

Föräldrars utbildningsnivå påverkar elevers möjlighet att klara grundskolan

Utöver ålder vid invandring finns det andra faktorer som kan påverka ungas förutsättningar att klara grundskolan. En som tidigare konstaterats vara av vikt är föräldrarnas utbildningsnivå (Skolverket 2018; Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi 2017:3)⁴.

Mellan 2015 och 2018 har andelen elever som är behöriga till gymnasieskolan varit konsekvent högre bland de elever som har minst en förälder med eftergymnasial utbildning, jämfört med elever vars föräldrar har en lägre utbildningsnivå. Detta samband finns oavsett elevens födelseland eller åldern då eleven påbörjade sin skolgång i Sverige.

⁴ För ytterligare fördjupning om skillnader i elevers förutsättningar läs Fortes kunskapsöversikt över ungdomars och unga vuxnas levnadsvillkor i Sverige (Forte, 2016) eller ESO-rapporten Ankomst och härkomst (Expertgruppen för offentlig ekonomi, 2017:3).

1.1.3 Fortsatta skillnader i behörighet till gymnasiet mellan unga födda utrikes och inrikes

Andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet har ökat. Men det finns tydliga skillnader i andelen behöriga både utifrån elevernas födelseland och kön (se figur 2.1.3). Andelen behöriga har sedan 2012 varit betydligt lägre bland unga utrikes födda än bland unga födda i Sverige, oavsett om man är tjej eller kille.

Skillnaderna i behörighet mellan könen är också större inom gruppen utrikes födda. Det beror på att andelen behöriga bland killar sjönk kraftigt efter 2015, under de senaste åren har andelen behöriga åter ökat. Men trots detta är skillnaderna mellan könen fortsatt större inom gruppen utrikes födda. Läsåret 2017/2018 var andelen behöriga drygt 62 procent bland utrikes födda tjejer, jämfört med knappt 50 procent bland utrikes födda killar. Bland unga födda inrikes är skillnaderna i behörighet mellan tjejer och killar mycket små.

Ökningen av andelen elever som invandrat efter ordinarie skolstart har haft en avgörande betydelse för den minskande behörighetsgraden till gymnasieskolan (SOU 2016:77). Enligt Skolverket kan cirka 85 procent av ökningen av andelen elever som inte uppnått gymnasiebehörighet under perioden 2006–2015 förklaras av att andelen elever som invandrat efter skolstart ökat. Störst betydelse har det att storleken på denna grupp elever ökar. Men det har också betydelse att andelen elever inom denna grupp som uppnår behörighet minskat (Skolverket, 2016). Under läsåret 2015/16 kom avsevärt många fler elever till Sverige nära inpå att slutbetygen sattes för eleverna som avslutar årskurs 9 vilket gjorde att en högre andel inte blev behöriga.

Andel behöriga till gymnasiet 2017/2018:

Medeltal för samtliga kommuner i Sverige: 84,4 %

Kommuner med störst andel:

Storfors 98,6 %

Vaxholm 97,7 %

Surahammar 97,1 %

Kommuner med lägst andel:

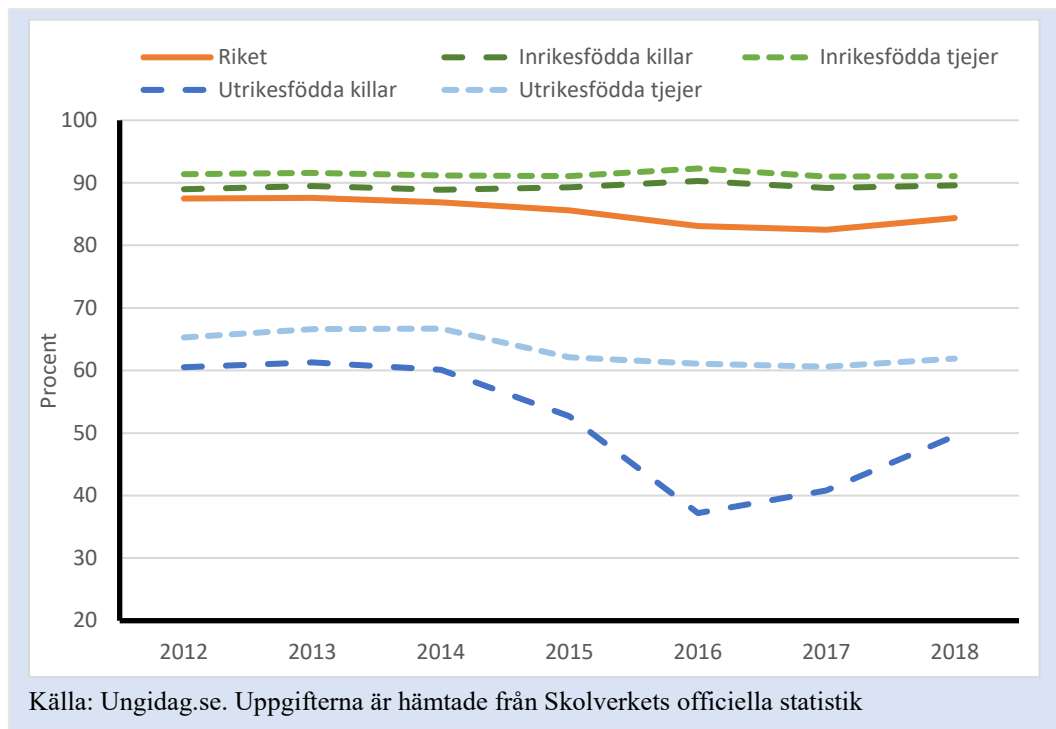
Laxå 57,7 %

Sorsele 52,9 %

Vingåker 51,4 %

Uppgifter för samtliga kommuner finns på ungidag.se

Figur 1.1.3 Andel elever som avslutat grundskolans årskurs 9 med behörighet till gymnasieskolan⁵, efter kön och bakgrund, läsåren 2011/12–2017/18. Procent.

⁵ I figuren presenteras behöriga till gymnasiet som att vara behörig till yrkesprogram. Det innebär att ha godkänt betyg A-E i minst 8 ämnen varav tre av dem är matematik, engelska och svenska alternativt svenska som andraspråk. De flesta elever som är behöriga till yrkesprogram är även behöriga till högskoleförberedande program, som kräver godkänt betyg i minst 12 ämnen.

1.2 Utrikes födda har en längre väg genom gymnasiet

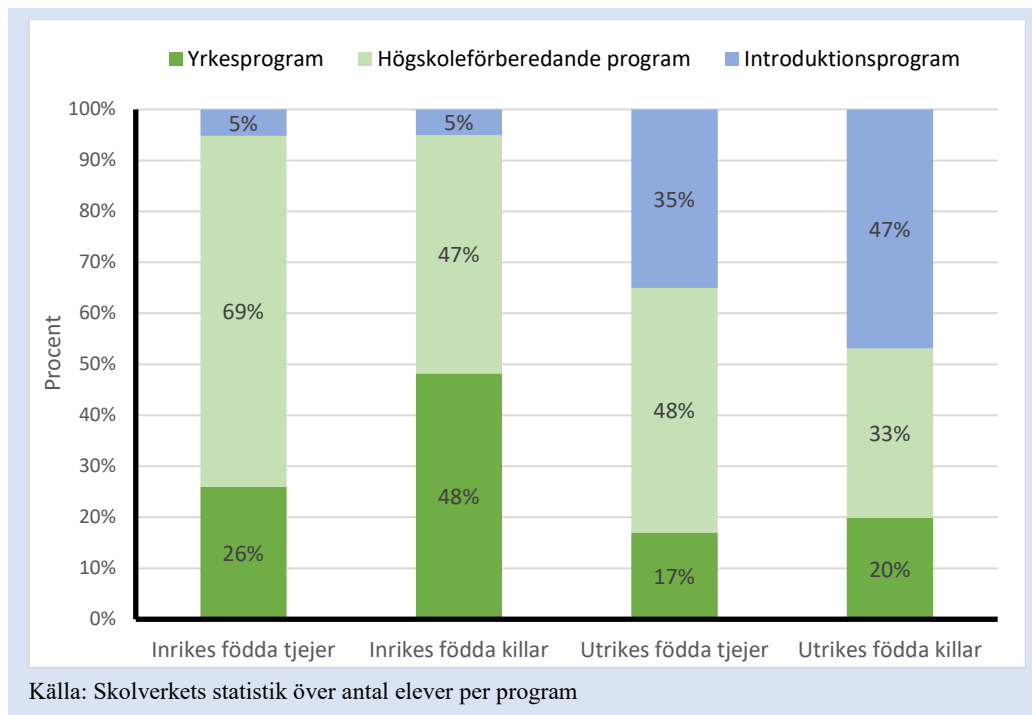
Den svenska gymnasieskolan är uppdelad i arton nationella program och fem introduktionsprogram med olika behörighetskrav. Bland de som går ut grundskolan och är behöriga till gymnasiet fortsätter de flesta på något av de nationella gymnasieprogrammen (MUCF 2018). Många av de som inte är behöriga börjar sina studier inom något av introduktionsprogrammen. Syftet med introduktionsprogrammen är att de ska öka genomströmningen i gymnasieskolan genom att ge obehöriga elever möjlighet att komma in på ett nationellt program, eller leda till att de kan få ett arbete (Skolverket 2013).

1.2.1 Mer än en tredjedel av utrikes födda unga börjar sina gymnasiestudier inom ett introduktionsprogram

Rapporten har tidigare visat hur andelen elever som saknar behörighet till gymnasieskolans nationella program fortsatt är mycket högre bland unga födda utrikes. Framförallt är det gruppen unga utrikesfödda som börjar efter ordinarie skolstart som i lägre utsträckning uppnår behörighet. Antalet ungdomar som anländer till Sverige och som redan uppnått gymnasieåldern men som inte har gått i svensk grundskola ökar samtidigt. Bland dessa unga är mycket få behöriga till gymnasieskolans nationella program och de flesta börjar sina studier inom introduktionsprogrammen.

Nästan hälften bland de utrikes födda som studerar på gymnasiet gör det inom ett introduktionsprogram, 42 procent under läsåret 2017/2018. Det kan jämföras med nästan 6 procent bland unga inrikes födda (Skolverket 2018 d). I figur 1.2.1 visas andelen elever utifrån födelseland, kön och gymnasieprogram läsåret 2017/2018. Där syns att nästan hälften av de utrikes födda killarna, 47 procent, studerade på något av introduktionsprogrammen. Bland utrikes födda tjejer var andelen 35 procent. Denna tydliga skillnad gentemot unga födda i Sverige har varit stabil i flera år. För jämförelse skall redovisas andelen elever per grupp, men observera att antalet elever i gruppen utrikes födda är mindre än antalet elever som är inrikes födda.

Figur 1.2.1 Andel elever per utbildningsprogram, efter kön och bakgrund, läsåret 2017/2018. Procent.

Introduktionsprogram

Introduktionsprogrammen ska ge obehöriga elever möjlighet att komma in på ett nationellt program, eller leda till att de kan få ett arbete.

Det finns i nuläget fem introduktionsprogram:

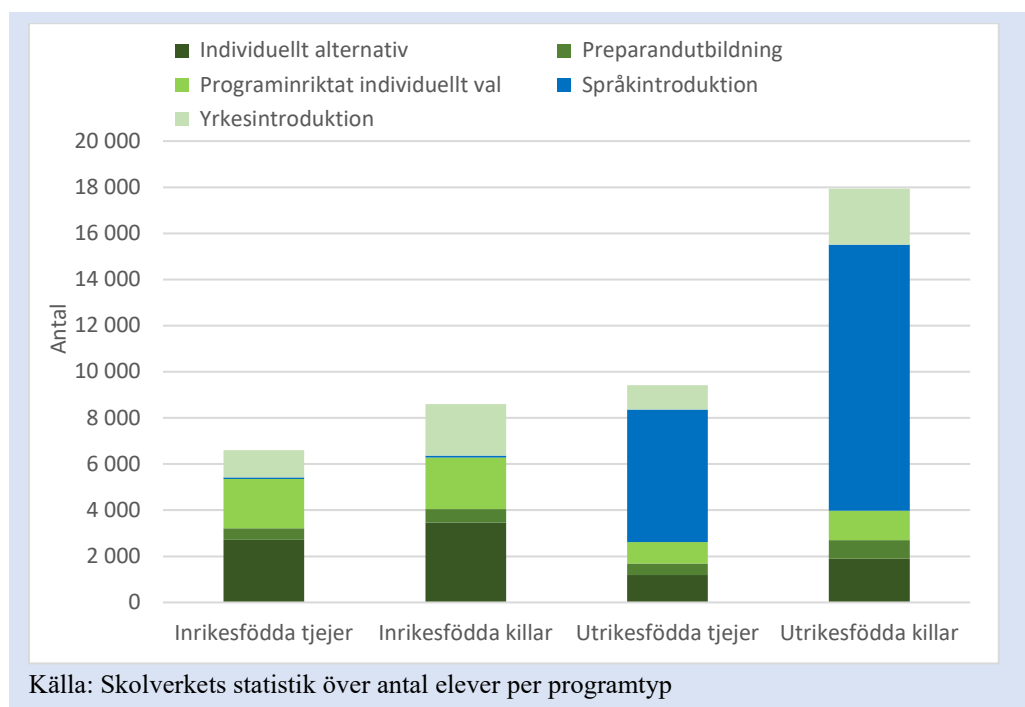
- **Preparandutbildning** (ersätts av Programinriktat val i juli 2019)
Programmet riktar sig mot elever som behöver fler godkända betyg för att kunna börja på ett nationellt yrkesprogram eller högskoleförberedande program. Utbildningen utformas för varje enskild elev och ska pågå i högst ett år.
- **Programinriktat individuellt val** (ersätts av Programinriktat val i juli 2019)
Programmet riktar sig till elever som vill gå ett yrkesprogram, men den saknar behörighet och de kunskaper som behövs.
- *Programinriktat val (aktuellt från 1 juli 2019)*
Programmet syftar till att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett visst nationellt program och ska så snart som möjligt kunna antas till det nationella programmet. Det nationella program som utbildningen är inriktad mot kan vara både ett yrkesprogram eller ett högskoleförberedande program.
- **Yrkesintroduktion**
Programmet vänder sig till elever som saknar godkända betyg för behörighet till ett yrkesprogram. Eleven får en yrkesinriktad utbildning för att kunna söka till ett yrkesprogram eller få ett arbete.
- **Individuellt alternativ**
Programmet utformas för enskild elev och vänder sig i första hand till ungdomar som inte är behöriga till ett yrkesprogram och som har stora kunskapsbrister och svag motivation, eller till ungdomar som vill ha en mer allmänt inriktad utbildning som förbereder dem för annan utbildning.
- **Språkintröduktion**
Programmet är till för ungdomar som nyss har kommit till Sverige. Utbildningen har fokus på svenska språket för att eleven ska kunna gå vidare till något annat program i gymnasieskolan, eller till annan utbildning.

1.2.2 Språkin introduktion är det vanligaste introduktionsprogrammet bland utrikes födda

Bland unga utrikes födda elever som studerar på ett introduktionsprogram är språkin introduktion det vanligaste programmet (Figur 1.2.2). Av samtliga utrikes födda som gick på ett introduktionsprogram läsåret 2017/2018 läste 63 procent på språkin introduktion. Syftet med programmet⁶ är att ge ungdomar som nyligen anlänt till Sverige en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, studierna ska göra det möjligt för dem att gå vidare inom gymnasieskolan eller till annan utbildning.

Det totala antalet elever på språkin introduktion har ökat under flera år. Ökningen av antalet elever var särskilt kraftigt till läsåret 2016/2017, vilket beror på det stora inflödet av asylsökande i gymnasieskolan samt att antalet unga som anländer till Sverige i de senare årskurserna i grundskolan har ökat. Särskilt den senare gruppen har svårt att avsluta grundskolan med behörighet till gymnasieskolan (Skolverket 2018). Även fördelningen mellan könen på programmet har förändrats senaste åren. Andelen killar har under en lång period varit högre inom programmet eftersom andelen killar som uppnår behörighet från grundskolan är lägre, men andelen har ökat ytterligare de senaste åren då de flesta ensamkommande som kom till Sverige under hösten 2015 var killar.

Figur 1.2.2 Antal elever på introduktionsprogram, efter kön och bakgrund, läsåret 2017/2018. Antal.

⁶ Språkin introduktion vänder sig till ungdomar som nyligen har anlänt till Sverige och som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett nationellt program. Utbildningen ska påbörjas senast det första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år. För asylsökande och för de som vistas i Sverige med tidsbegränsat uppehållstillstånd gäller istället att utbildningen ska påbörjas innan eleven fyllt 18 år (29 kap. 3 § skollagen (2010:800)).

1.2.3 Få elever går vidare från språkintröduktion till de nationella gymnasieprogrammen

Elever som börjar sina studier inom något av introduktionsprogrammen behöver ofta mer än tre år på sig för att slutföra gymnasieskolan. Skolverkets uppföljningar av de elever som börjar studierna på ett introduktionsprogram visar att endast 7,6 procent av dessa elever har tagit examen då de följs upp tre år senare, efter fem år har knappt var femte elev tagit en examen. Av de elever som börjar sina studier inom introduktionsprogrammet språkintröduktion är andelen ännu lägre, av dessa elever 14 procent tagit en gymnasieexamen inom fem år (Skolverket 2018 c).

Skolverket gjorde 2018 en uppföljning av vägarna vidare för de elever som påbörjade programmet språkintröduktion under åren 2011 och 2012 (Skolverket 2018 b). En kompletterande uppföljning av de elever som började på programmet hösten 2016 indikerar att dessa elever kommer att ha liknande mönster som tidigare elevkullar, även om de bara är uppföljda ett år efter starten på programmet.

Uppföljningen visar att en liten andel elever går över från språkintröduktion till ett nationellt program⁷. Av de elever som påbörjade språkintröduktion under åren 2011 och 2012 har endast 36 procent gått över till studier på nationella program. En något högre andel var killar. Av de elever som började sina studier inom språkintröduktion har däremot nästan hälften varit i vuxenutbildning⁸, antingen som första utbildning efter språkintröduktionen eller efter mellanliggande studier på andra program. Det var vanligare att kvinnor läste vidare på vuxenutbildning än män.

Mot bakgrund av den uppföljning som Skolverket gjort är det rimligt att utgå ifrån att det under flera år framöver kommer att finnas en omfattande överströmning av elever som efter introduktionsprogram kommer att fortsätta sina studier inom vuxenutbildningen. Andelen elever som någon gång läser på vuxenutbildning förväntas öka om man följer upp eleverna efter längre tid än fyra år, eftersom många elever blir för gamla för att fortsätta sina studier inom gymnasieskolan och tillräckligt gamla för att istället studera på vuxenutbildning. Även bland de unga som just nu studerar inom gymnasieskolan bör man räkna med att en relativt stor grupp kan komma att bli aktuella för vuxenutbildning.

⁷ Elever på språkintröduktion som uppnår behörighet till nationella program kan påbörja studier på nationellt program under tiden till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år.

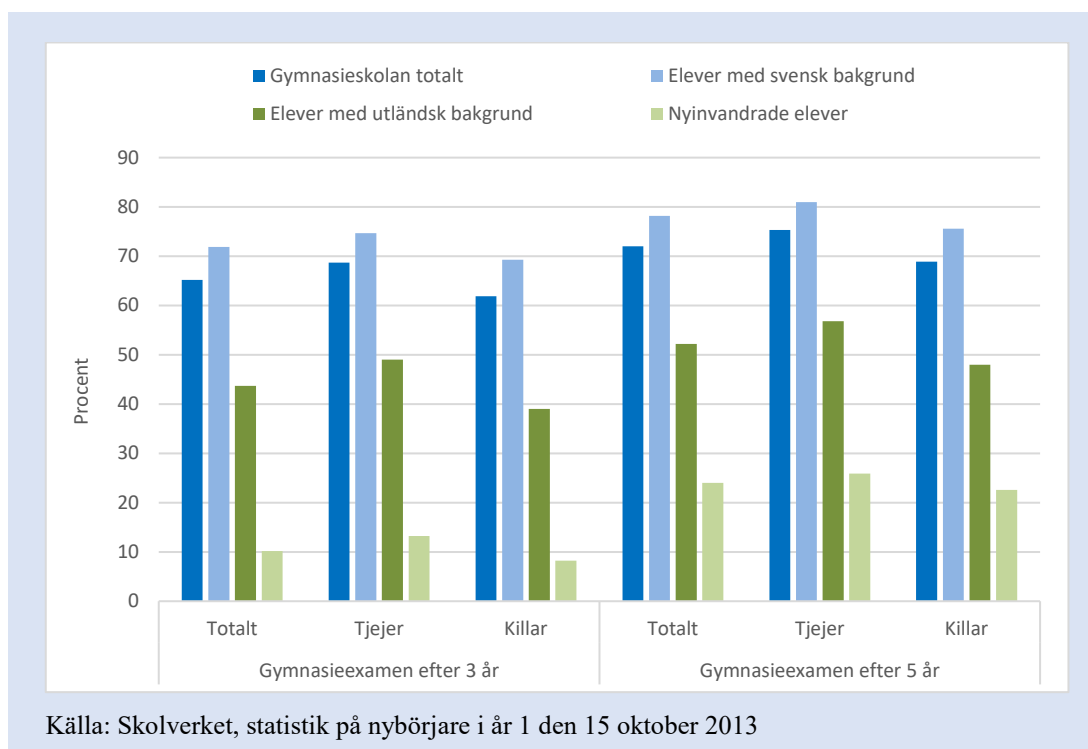
⁸ Denna vuxenutbildning utgörs i huvudsak av Komvux, följt av SFI och folkhögskola.

1.2.4 Utrikes födda inom de nationella programmen

I normalfallet tar det tre år för en elev att uppnå gymnasieexamen. Därmed går det ännu inte att se effekterna av den grupp unga som invandrade till Sverige under år 2015 på andelen elever som tar en sådan examen. Andelen elever som tar examen inom tre år efter att de börjat ett nationellt program har ökat under flera år. Våren 2018, då elevkullen som började på ett nationellt program hösten 2015 gått tre år i skolan, hade 76 procent av eleverna tagit examen. Motsvarande andel bland de som gått tre år i gymnasieskolan 2014 var 71 procent. Tjejer uppnår i högre utsträckning examen inom tre år jämfört med killar.

I Skolverkets öppna statistik går det att följa upp andelen elever som tar en gymnasieexamen inom tre och fem år utifrån elevernas bakgrund. Unga utrikes födda särredovisas inte i denna statistik, men en uppdelning finns i grupperna unga med svensk bakgrund, utländsk bakgrund och nyinvandrade unga. Som figur 1.2.4 visar är det betydligt lägre andel av både unga som har utländsk bakgrund och av nyinvandrade som tar en examen både efter tre och efter fem år. Bland unga med svensk bakgrund tar 72 procent en examen efter tre år. Det kan jämföras med 44 procent bland unga med utländsk bakgrund och endast 10 procent bland nyinvandrade unga. Om man följer upp eleverna efter fem år ökar andelen bland unga med utländsk bakgrund som tar examen till 52 procent och andelen bland nyinvandrade unga till 24 procent. Tjejer, oavsett bakgrund, har en något högre andel som tar en examen efter fem års studier.

Figur 1.2.4 Andel elever med gymnasieexamen inom tre och fem år efter utbildningsstart 2013, efter kön och bakgrund. Procent.

Källa: Skolverket, statistik på nybörjare i år 1 den 15 oktober 2013

1.2.5 Mindre skillnader i behörigheter till eftergymnasiala studier

Efter en avslutad gymnasieutbildning kan de som vill och uppnått behörighet studera vidare på högskola eller universitet. I de indikatorer som tidigare beskrivits som rör unga i gymnasieskolan är utfallet betydligt mindre fördelaktigt för tjejer och killar födda utrikes i jämförelse med tjejer och killar födda inrikes (se till exempel figur 1.1.3).

För de unga som avslutat ett nationellt gymnasieprogram, är skillnaderna mellan in- och utrikes födda däremot mindre. Andelen behöriga till universitet och högskola bland de elever som avslutar gymnasieskolan är fortsatt högre bland inrikes födda än bland utrikes födda⁹, men grupperna närmar sig varandra. Resultatet blir att utrikes födda tjejer i högre utsträckning går ut gymnasiet med behörighet till universitet och högskola än killar födda i Sverige (se figur 1.2.5). Skillnaderna har varit stabila sedan 2014 och lite pekar på att de är på väg att förändras.

Andel behöriga till högre studier 2017/2018

Medeltal för samtliga kommuner i Sverige: 73 %

Kommuner med störst andel behöriga

Danderyd 94,9 %

Täby 91,9 %

Arjeplog 90,9 %

Kommuner med lägst andel behöriga:

Munkfors 33,3 %

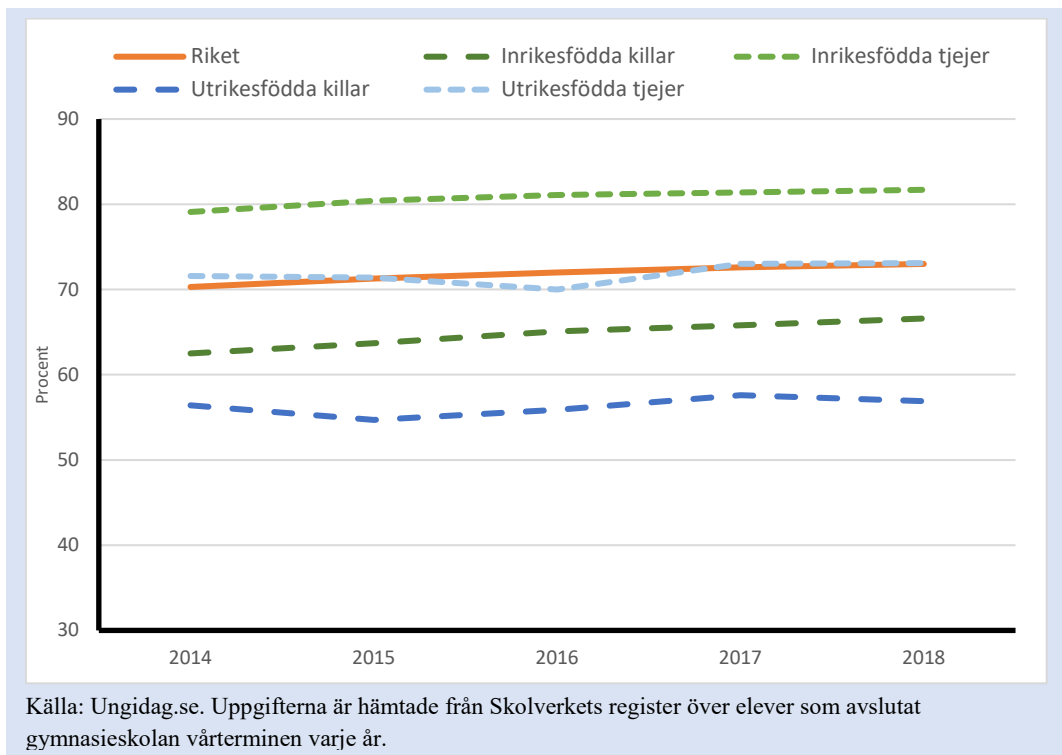
Ljusnarsberg 26,9 %

Malå 20 %

Uppgifter för samtliga kommuner finns på ungidag.se

⁹ Det finns två typer av examen: yrkesexamen och högskoleförberedande examen. De elever som får en examen från ett högskoleförberedande program har också uppnått grundläggande högskolebehörighet. Det gäller inte för elever med yrkesexamen men yrkeselever har möjlighet att läsa in en grundläggande behörighet inom programmets 2 500 poäng eller som utökad program.

Figur 1.2.5 Andelen avgångselever från gymnasieskolan som gick ut med grundläggande behörighet till högskolestudier, efter kön och bakgrund, läsåren 2013/2014–2017/2018. Procent.

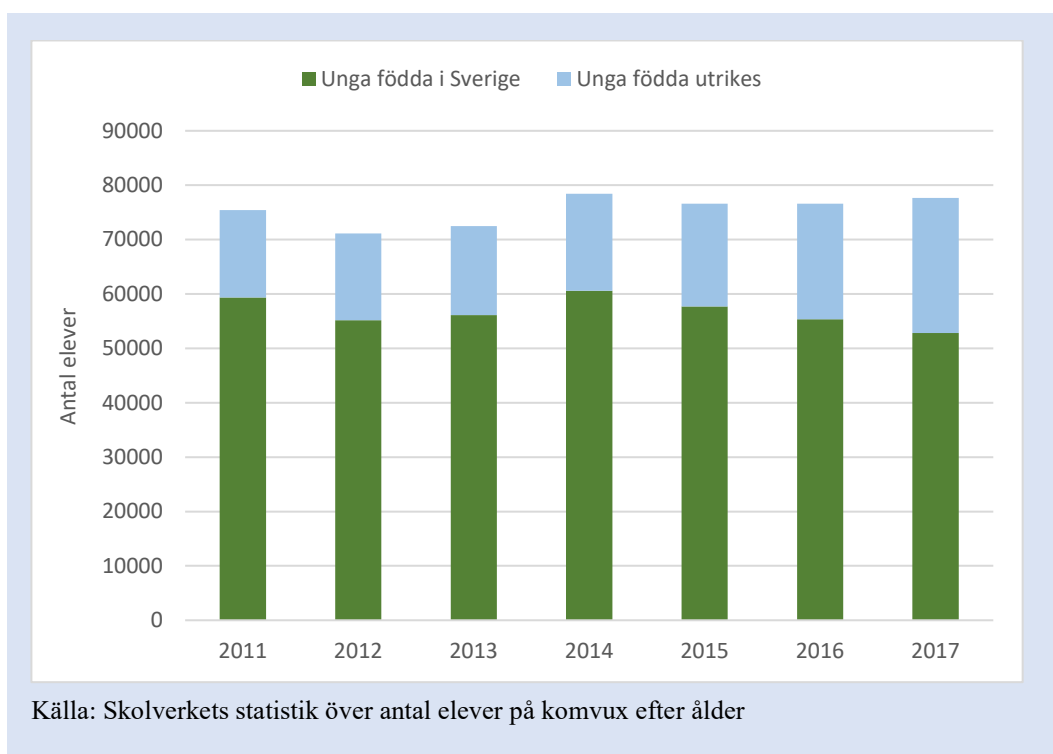

1.2.6 Fler unga utrikes födda läser och tar ut examen inom komvux

Kommunal vuxenutbildning, komvux, erbjuds i form av kurser på grundläggande och gymnasial nivå. Man har rätt att studera på komvux på grundläggande eller gymnasial nivå från och med andra kalenderhalvåret det år man fyller 20 år, om man är bosatt i landet, saknar kunskaper som normalt uppnås i grundskolan och har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Av de unga elever i åldrar upp till 24 år som studerade på dessa nivåer inom komvux under 2017 var 32 procent utrikes födda. Bland de svenskfödda eleverna är nästan hälften (45 procent) under 25 år, vilket kan jämföras med endast 21 procent bland de utrikes födda eleverna (Skolverket 2018 e). Det gör att andelen utrikesfödda är lägre inom gruppen unga än bland samtliga elever.

Figur 1.2.6 Antal elever i ålder upp till 24 år som deltar i kommunal vuxenutbildning på grundläggande eller gymnasialnivå, efter födelse-land, 2011–2017. Antal.

Skolverket gjorde under 2017 en kartläggning av behovet av komvux hos nyanlända unga under 25 år (Skolverket 2017). Den visar bland annat att unga nyanlända oftare än andra unga studerande på komvux behöver kombinera studier i svenska med yrkesutbildningar. De behöver också i högre utsträckning hela utbildningar, medan övriga unga oftare bara behöver komplettera sin tidigare utbildning med enstaka kurser. De har även ett större behov av struktur och lärarledd undervisning samt av ett socialt sammanhang och socialt stöd.

Det finns inte uppgifter på andelen *unga* utrikes födda som tar ut examen på gymnasienivå¹⁰ från komvux. Men statistik från Skolverket visar att 2017 tog 33 procent av elever som var födda utrikes i *samtliga åldrar* ut en gymnasieexamen, jämfört med 67 procent av elever födda i Sverige. 18 procent av elever födda utomlands i samtliga åldrar tog ut slutbetyg, jämfört med 82 procent av elever födda i Sverige.

¹⁰ Från och med den 1 juli 2012 infördes gymnasieexamen för elever inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Gymnasieexamen inom kommunal vuxenutbildning omfattar 2 400 poäng. För elever som påbörjat sina studier före den 1 juli 2012 finns i vissa fall möjlighet att fram till och med den 1 juli 2020 få ett slutbetyg utfärdat.

1.3 Små förändringar av andelen unga som saknar gymnasieutbildning

En godkänd gymnasieutbildning är en förutsättning för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Unga som inte avslutat gymnasiet löper till exempel en större risk att hamna i perioder då de varken arbetar eller studerar (SOU 2017:9). De flesta unga mellan 16 och 24 år i Sverige har studerat minst två år på gymnasiet, har en gymnasieexamen eller så studerar de. Det finns dock en grupp unga som inte har studerat minst två år och som inte heller studerar.

Andelen unga som inte studerar och inte har studerat minst två år på gymnasiet var 7 procent 2017 och har inte förändrats nämnvärt sedan 2011. 2017 var andelen högre bland utrikes födda än inrikes födda, knappt 10,7 respektive 6,1 procent. Under hela perioden 2011 till 2017 har det varit vanligare bland killar än tjejer att sakna gymnasieutbildning, oavsett födelse land (Figur 1.3).

Utrikes födda killar är den grupp där störst andel saknar gymnasieutbildning, 11,7 procent 2017. De är särskilt viktiga att följa eftersom de utöver sin höga andel i dagsläget även utgör den största gruppen av de unga som kommit till Sverige under de senaste åren. Bland unga kvinnor födda utomlands saknar 9,5 procent gymnasieutbildning.

Andel som saknar gymnasieutbildning

Medeltal för samtliga kommuner i Sverige: 7 %

Högst andel utan utbildning

Överkalix 15,4%

Skinnskatteberg 15,3%

Orsa 14%

Lägst andel utan utbildning

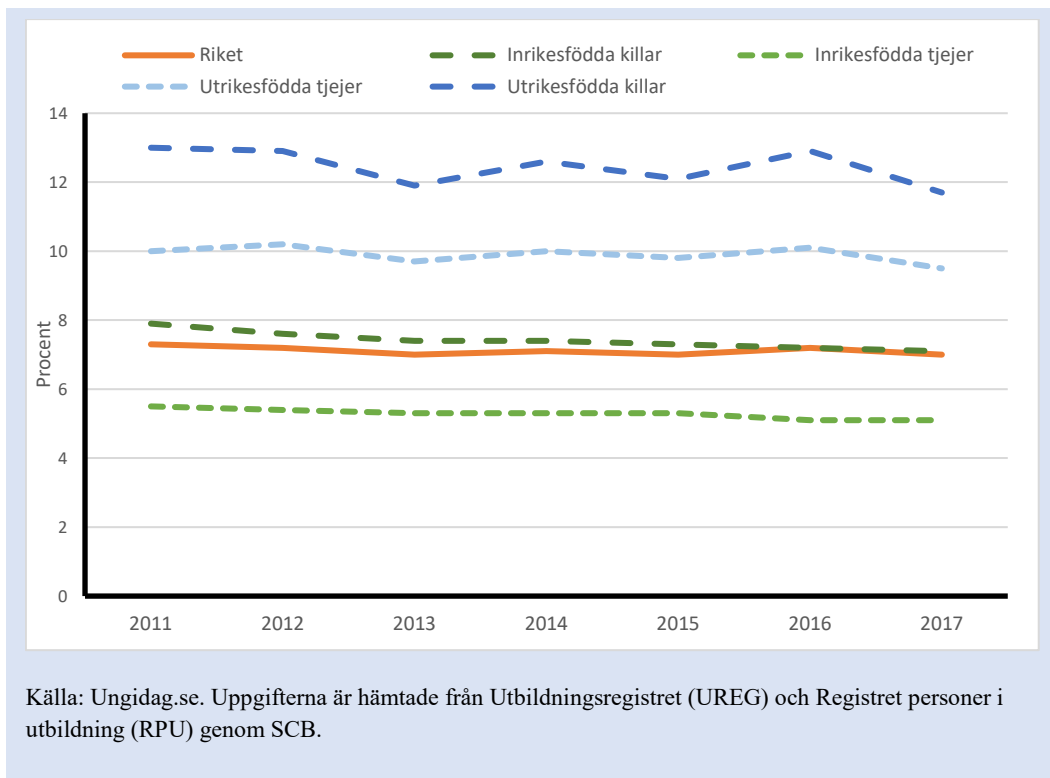
Lomma 3,7%

Hammarö 3,1%

Lund 2,5%

Möjlighet att jämföra utvecklingen för samtliga kommuner finns på ungidag.se

Figur 1.3 Andel unga som inte studerar och inte har studerat på gymnasiet i minst 2 år, 16–24 år, efter kön och bakgrund, 2011–2017. Procent.

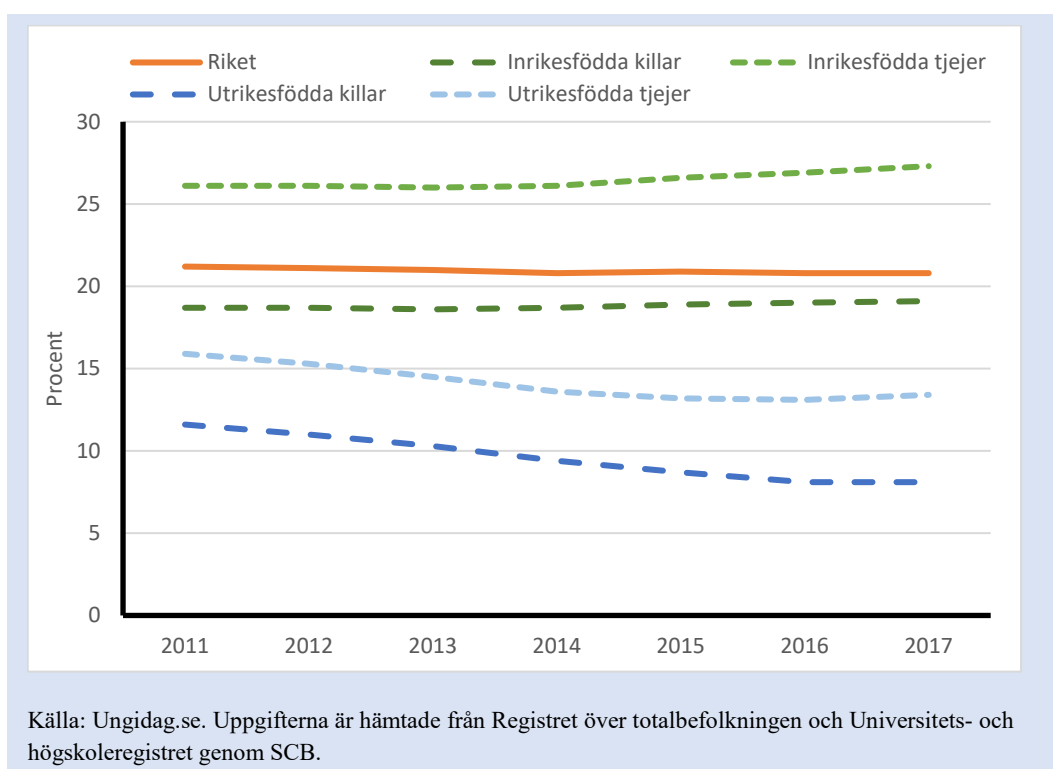
1.4 En lägre andel unga utrikes födda än unga födda i Sverige går vidare till högre studier

Föregående indikatorer visar att utrikes födda elever inte uppnår behörighet till gymnasieskolan i samma utsträckning som elever födda i Sverige. Utrikes födda har dessutom en längre väg genom sina gymnasiestudier. Men bland de elever som går igenom de nationella programmen och blir behöriga till högre studier, vilka beskrivs i kapitel 1.2.5 är skillnaderna mindre mellan unga utrikes födda och unga födda i Sverige.

Andelen av befolkningen bland unga utrikes födda i åldern 19 till 24 år som studerar vid svenska universitet och högskolor är dock fortsatt lägre än motsvarande andel bland unga födda i Sverige. Hösten 2017 var andelen knappt 11 procent, vilket kan jämföras med 23 procent bland inrikes födda unga.

Men den tidigare trenden med en minskande andel i högre studier bland utrikes födda har avstannat. För utrikes födda tjejer har andelen som studerar till och med ökat svagt senaste året. Oavsett födelseland är det vanligare att unga tjejer läser vidare inom universitet eller högskola än att unga killar gör det. År 2017 studerade 27 procent av de inrikes födda tjejerna i åldern 19 till 24 år vid universitet eller högskola, jämfört med 19 procent bland inrikes födda killar. Bland utrikes födda tjejer var andelen som studerade 13 procent, jämfört med 8 procent bland killarna.

Figur 1.4 Andel studerande av befolkningen på svenska universitet och högskolor, 19–24 år, efter kön och bakgrund, 2011–2017. Procent.

Studier på högre nivå för elever med utländsk bakgrund

Universitets- och högskolerådet konstaterar att bland de som läser på högskola eller universitetet första gången är unga med utländsk bakgrund eller de som invandrat före skolstart inte längre underrepresenterade. Övergången från gymnasiestudier till högre studier är till och med högre bland elever med utrikes bakgrund än bland elever med svensk bakgrund.

Däremot finns skillnaderna kvar mellan unga utrikes födda och unga födda i Sverige, där särskilt de unga som har invandrat efter skolstart i lägre utsträckning tar sig vidare till högre utbildning (UHR 2017:3).

1.5 Sammanfattande slutsatser

- Det finns tydliga skillnader vad gäller resultaten i skolan mellan unga födda utrikes och unga födda i Sverige samt mellan killar och tjejer. Dessa skillnader är konstanta över tid och syns genom hela utbildningssystemet. Unga utrikesfödda har under lång tid haft svårare att klara grundskolan och att ta en gymnasieexamen. Lägst andel som klarar grundskolan har gruppen utrikes födda killar.
- Unga utrikes födda har en både längre och mer komplicerad väg genom sina studier. Tiden inom gymnasieskolan förlängs eftersom de betydligt oftare startar sina studier på ett introduktionsprogram. Relativt få går vidare från introduktionsprogram till ett nationellt program. En stor andel av eleverna går istället vidare med studier inom vuxenutbildningen.
- Språket är en grundläggande förutsättning för att ta till sig kunskap. Att kunskaper i svenska språket är en av de stora utmaningarna inom skolan idag visar sig bland annat i det stora antalet elever som läser språkintruktionsprogrammet inom gymnasieskolan.
- Den stora skillnaden i förutsättningarna för gymnasiestudier mellan grupperna inrikes och utrikes födda leder i förlängningen till olika möjligheter att få behörighet till universitet och högskola. Bland de elever som börjar sina gymnasiestudier inom introduktionsprogrammet språkintruktionsprogrammet och sen går vidare till nationella program är det endast 4 procent som fortsätter till utbildning inom högskola eller universitet. Men bland de unga som går ut från gymnasieskolan med grundläggande behörighet till högskolestudier närmar sig däremot andelen unga utrikesfödda unga födda i Sverige. Bland dessa unga är andelen som når behörighet större bland utrikes födda tjejer än bland killar födda i Sverige.
- Andelen unga som saknar gymnasieutbildning förändras inte över tid, unga utrikes födda är fortsatt överrepresenterade bland dessa unga. Det finns mycket lite som tyder på att grupperna unga utrikesfödda och unga födda i Sverige är på väg att närma sig varandra. Det får konsekvenser både för individen och samhället. Att följa denna grupp är mycket viktigt eftersom en avslutad utbildning inom gymnasieskolan i stor utsträckning påverkar möjligheter till arbete.

2 Ungas etablering i arbetslivet

I detta kapitel beskriver vi hur vägen mot ett arbete kan se olika ut för unga tjejer och killar, födda i Sverige eller utomlands. På ungidag.se finns flera olika indikatorer som visar hur ungas levnadsvillkor skiljer sig åt mellan olika grupper av unga och över tid inom området arbete. Fem av dem redovisas i detta kapitel.

Det finns skillnader i andelen som etablerar sig i arbete senare i livet mellan elever som går ut grundskolan med behörighet till gymnasiet och de som inte gör det (MUCF 2017 c; SCB 2018). Ett arbete är grunden för att försörja sig och för de flesta unga kommer det vara grunden för att uppnå goda levnadsvillkor även i vuxenlivet. MUCF har tidigare visat att unga själva också uppger att det är mycket viktigt att skaffa ekonomisk trygghet och fast arbete (MUCF 2017 d)¹¹.

Ungas möjlighet att arbeta är även viktigt för samhället i stort. Regeringen konstaterar i sin långsiktiga strategi för att minska och motverka segregation att arbetslöshet är en bidragande faktor till segregation och ökade klyftor i samhället (Regeringskansliet 2018). Konsekvenser av arbetslöshet för unga som individer som nämns i rapporten är att den kan bidra till svårigheter att etablera sig i samhällslivet och att den kan leda till ohälsa (Regeringen 2018). Myndigheten har tidigare konstaterat att samhället har ett stort ansvar att underlätta etablering i arbetslivet, i synnerhet för unga med särskilda utmaningar (MUCF 2018).

Mål 8 i FN:s Agenda 2030 är att verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

¹¹ Uppgifter om ungas attityder till bland annat arbete kommer att publiceras med MUCF:s senaste attityd- och värderingsstudie under våren 2019.

2.1 Unga födda utrikes arbetar i lägre omfattning än unga födda i Sverige

Gruppen unga har jämfört med äldre åldersgrupper en lägre andel som arbetar och som är en del av arbetskraften¹². Inte förrän vid 30 års ålder är 9 av 10 unga etablerade (Engdahl & Forslund 2015)¹³. Andelen av befolkningen bland unga i åldern 15 till 24 år som är sysselsatta¹⁴ har enligt SCB:s arbetskraftsundersökning ökat de senaste åren. Utvecklingen av sysselsatta unga i dessa åldrar visar en tydlig uppgång med start 2009, efter finanskrisen. Takten på ökningen har dock mattats av något under 2017 och 2018.

År 2009 är även en brytpunkt vid jämförelser av sysselsättningen inom grupperna unga födda i Sverige eller födda utrikes. För unga födda i Sverige ökar andelen sysselsatta efter detta år. Men utrikes födda har inte haft lika goda förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden. Som figur 2.1 visar ökar skillnaderna tydligt mellan inrikes och utrikes födda unga efter 2009 då gruppen utrikes födda unga inte ökar sin andel sysselsatta bland befolkningen i samma takt som unga födda i Sverige.

År 2018 var andelen sysselsatta 36 procent bland utrikes födda i åldern 15 till 24 år, att jämföra med 47 procent bland unga födda i Sverige. Andelen sysselsatta bland utrikes födda unga har ökat de senaste åren, både bland tjejer och killar. Eftersom andelen sysselsatta bland unga födda i Sverige inte har ökat i samma takt, har gapet mellan de båda grupperna minskat.

Skillnaden i andel sysselsatta och även i nivåer på arbetslöshet mellan inrikes och utrikes födda kan delvis förklaras av skillnader i utbildningsnivå. Utrikes födda har dock en högre arbetslöshet och lägre sysselsättningsgrad än inrikes födda oavsett utbildningsnivå (Arbetsförmedlingen 2018 c). Andelen som är sysselsatta är högre bland utrikes födda killar än utrikes födda tjejer, trots att indikatorerna inom området utbildning visar att utrikes födda tjejer klarar sig bättre genom gymnasieskolan.

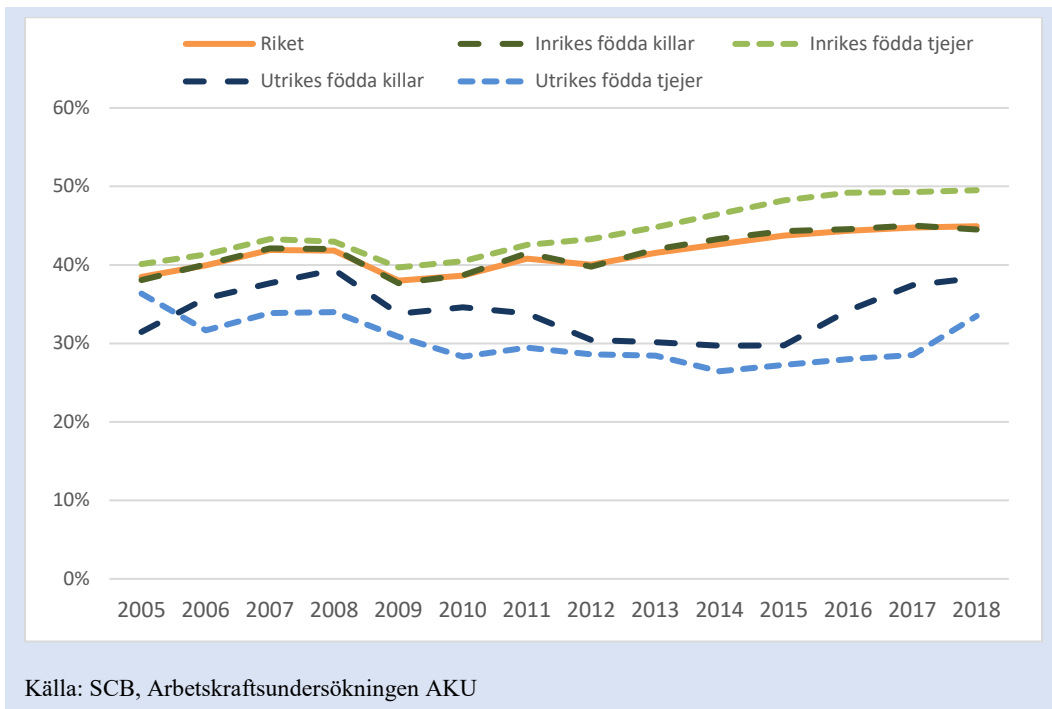
¹² I arbetskraften ingår de som är sysselsatta eller arbetslösa.

¹³ Att vara etablerad betyder här att ha en arbetsinkomst som överstiger halva medianinkomsten för en 45-åring.

¹⁴ Sysselsatta omfattar följande grupper:

- personer som under en viss vecka utförde något arbete (minst en timme), antingen som avlönade arbetstagare, som egna företagare eller oavlönade medhjälpare i företag tillhörande make/maka eller annan medlem av samma hushåll.
- personer som inte utförde något arbete enligt ovan, men som hade anställning, arbete som medhjälpare hushållsmedlem eller egen företagare och var tillfälligt frånvarande under hela veckan.
- personer som deltar i vissa arbetsmarknadspolitiska program räknas som sysselsatta.

Figur 2.1 Andel sysselsatta av befolkningen, efter kön och födelse land, 15–24 år, 2005 – 2018. Procent.

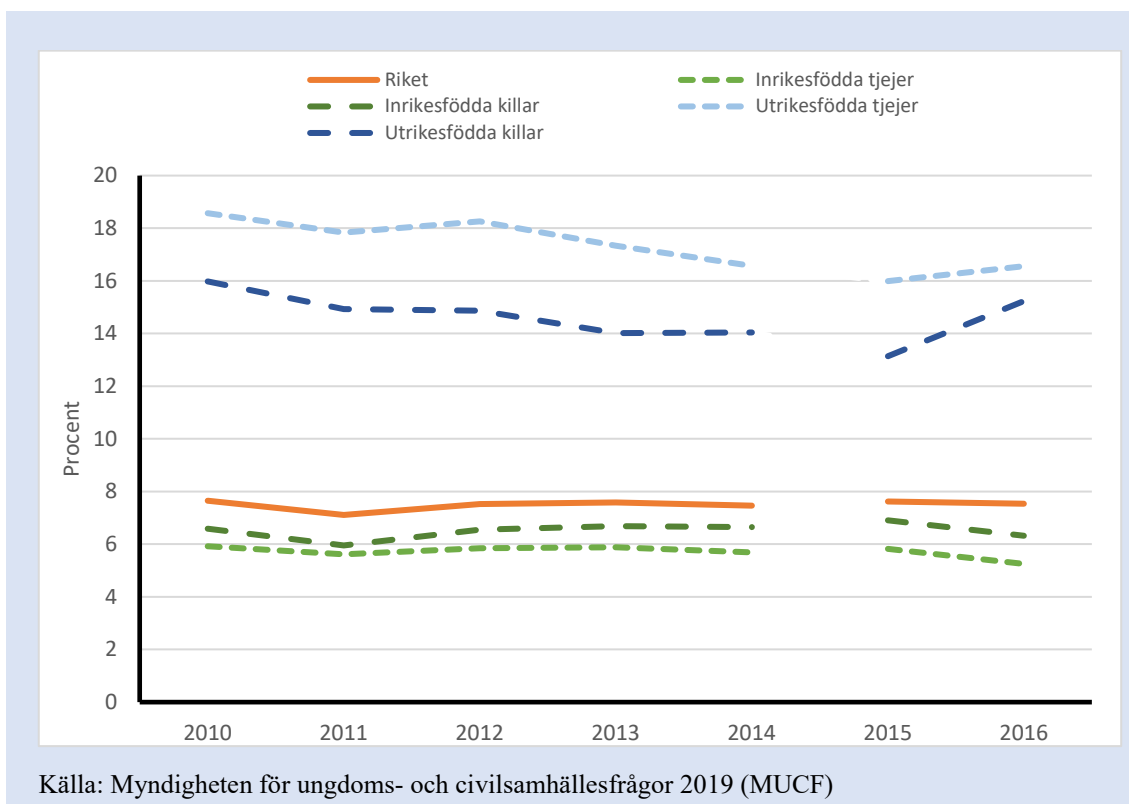

2.2 Unga utrikes födda är överrepresenterade bland unga som varken arbetar eller studerar

Unga som varken arbetar eller studerar, även kallad uvas-gruppen, är ett mått som fångar upp unga som står utanför både arbete och studier. 2016 var 7,5 procent av unga i åldrarna 16–24 år utan jobb och de studerade heller inte. När unga inte studerar eller arbetar handlar det ofta att de saknar en gymnasieutbildning. Svag utbildningsbakgrund, i betydelsen en ofullständig gymnasieutbildning, gör att risken att hamna i uvas-gruppen ökar (MUCF 2017).

Det är mer än dubbelt så vanligt att ingå i uvas-gruppen bland unga utrikes födda än bland unga inrikes födda, 15,8 procent jämfört med 5,8 procent. Utvecklingen går dessutom åt olika håll, med en tydlig ökning bland utrikes födda mellan 2015 och 2016, samtidigt som andelen minskar bland unga inrikes födda. Särskilt stor är andelen bland utrikes födda tjejer, där 16,6 procent ingår i uvas-gruppen. Den största förändringen mellan 2015 och 2016 finns inom gruppen utrikes födda killar där andelen ökat kraftigt med anledning av det stora inflödet av asylsökande dessa år.

Figur 2.2 Andel unga som varken arbetar eller studerar, efter kön och födelse land, 16–24 år, 2010–2016. Procent.

Mellan 2014 och 2015 har det skett ett tidsseriebrott. Från år 2015 ingår unga som bor i Sverige men som arbetar eller studerar i Norge eller Danmark, så kallade gränspendlare¹⁵, i statistiken. Det är en grupp som tidigare räknades bort och därför har möjligheten till jämförelse över tid försvårats. Tidigare år har cirka 10 000–12 000 personer som enligt svenska register ingår i uvas-gruppen räknats bort vilket inte längre är möjligt. Mer information om hur statistiken påverkas av denna förändring finns i rapporten *Förändringar av uvas-siffror från och med år 2015* (MUCF 2019).

¹⁵ Gränspendlare definieras som personer vilka räknas som uvas i Sverige, men som arbetar eller studerar i Danmark eller Norge. Gränspendlarna inkluderar personer som bor i sina svenska hemkommuner men som arbetspendlar över landsgränserna. Gränspendlare inkluderar även personer som är folkbokförda i svenska kommuner men som bor och arbetar eller studerar i Norge eller Danmark.

2.3 Högre arbetslöshet bland unga utrikes födda än bland unga födda i Sverige

De senaste årens goda arbetsmarknad har bidragit till att andelen inskrivna unga arbetslösa har minskat¹⁶. Andelen unga arbetslösa av den registerbaserade arbetskraften har minskat från 18 procent 2011 till 9 procent 2018.

Bland unga födda inrikes har andelen arbetslösa minskat stadigt under flera år. Bland unga utrikes födda har andelen arbetslösa däremot ökat fram till år 2017, det senaste året fram till 2018 har den dock minskat även för denna grupp unga.

Arbetslösheten bland utrikes födda har länge varit betydligt högre än bland inrikes födda. 2018 var andelen arbetslösa 28 procent bland unga 16 till 24 år födda utomlands och 6 procent bland av unga födda i Sverige. Skillnaden mellan grupperna har dock börjat minska.

Det finns även tydliga skillnader i andel inskrivna arbetslösa mellan könen, killar är i större utsträckning arbetslösa än tjejer. Tjejer födda i Sverige har lägst andel inskrivna arbetslösa, killar födda utrikes är den grupp som har störst andel inskrivna arbetslösa. Arbetslösheten har mellan 2017 och 2018 minskat för samtliga grupper.

Unga som är öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd

Medeltal för samtliga kommuner i Sverige: 8,7%

Högst andel inskrivna arbetslösa

Lessebo 20,1%
Ronneby 20,1%
Östra Göinge 20,1%

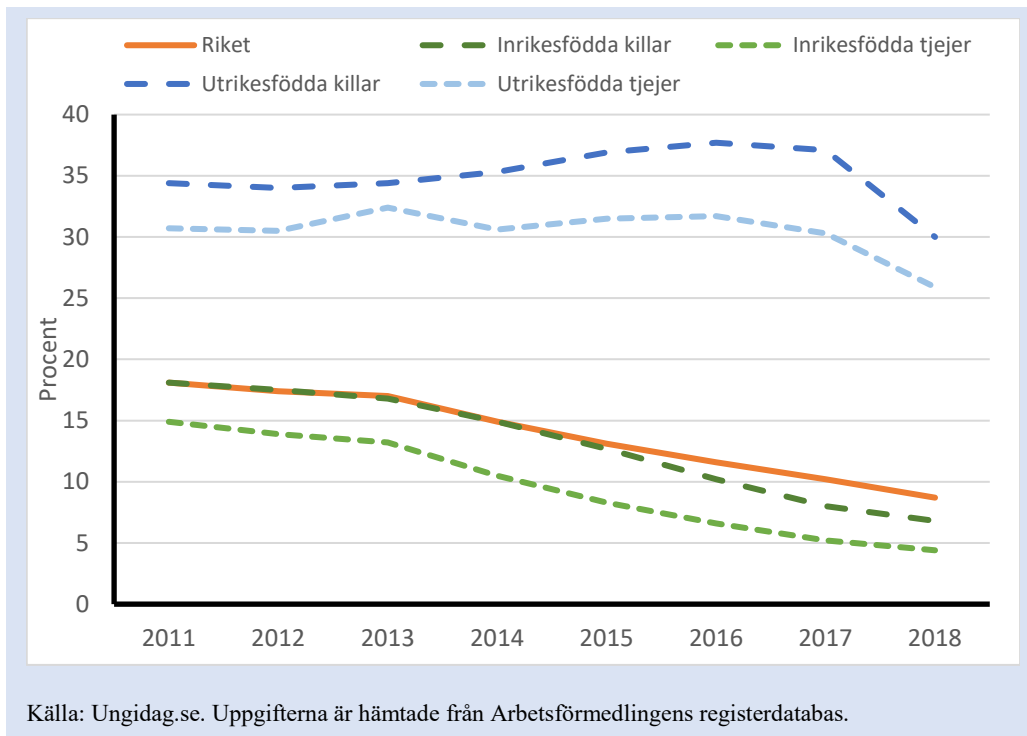
Lägst andel inskrivna arbetslösa

Sotenäs 3,6%
Öckerö 3,6%
Danderyd 3,5%

Möjlighet att jämföra utvecklingen för samtliga kommuner finns på ungidag.se

¹⁶ Arbetsförmedlingens inskrivna arbetslösa är en andel av den registerbaserade arbetskraften. Med registerbaserad arbetskraft menas antalet förvärvsarbetande i nattbefolkningen (SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik) adderat med antalet öppet arbetslösa på Arbetsförmedlingen samt antalet personer i program med aktivitetsstöd. Det finns inga direkta uppgifter om andelen unga arbetslösa som skriver in sig på Arbetsförmedlingen. Enligt AKU har andelen i åldern 16–24 år som varit i kontakt med Arbetsförmedlingen minskat från 48 procent år 2011 till 34,8 procent år 2017. Andelen varierar även med konjunkturen, under högkonjunktur minskar andelen som har kontakt med Arbetsförmedlingen, för att istället öka under lågkonjunktur.

Figur 2.3 Unga som är öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, andel av registerbaserad arbetskraft, efter kön och födelse-land, 16–24 år, 2011–2018. Procent.

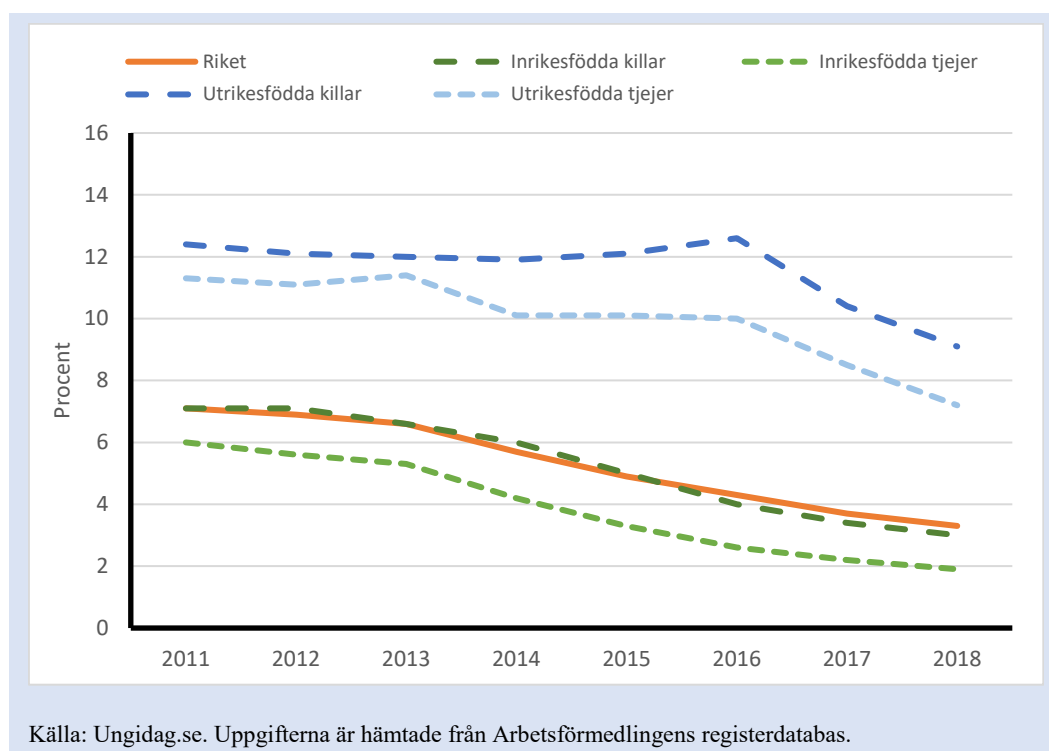

2.3.1 Unga utrikes födda är arbetslösa längre perioder än unga födda i Sverige

Andelen inskrivna unga arbetslösa av den registerbaserade arbetskraften¹⁷ som varit utan arbete i mer än 90 dagar har minskat och var 3 procent år 2018. Det innebär att en allt lägre andel av de unga som är inskrivna som arbetslösa hos Arbetsförmedlingen är arbetslösa under långa tider. Utvecklingen är en konsekvens av en längre period med en god arbetsmarknad och hög efterfrågan på arbetskraft (Arbetsförmedlingen 2018).

Under hela perioden 2011 till 2018 har det varit en betydligt högre andel unga utrikes födda än inrikes födda som varit arbetslösa. Minskningen av andelen som varit utan arbete i mer än 90 dagar har för unga utrikes födda främst kommit under de senaste åren, medan andelen bland unga födda i Sverige har minskat kontinuerligt under en längre period. Andelen har under hela perioden varit högre bland killar än bland tjejer, oavsett födelseland. Inom gruppen inrikes födda var andelen år 2018 bland killar 3 procent och bland tjejer 2 procent. Inom gruppen utrikes födda var andelen samma år 9 procent bland killar och 7 procent bland tjejer.

Figur 2.3.1 Andel arbetslösa i mer än 90 dagar av registerbaserad arbetskraft, efter kön och födelseland, 16–24 år, 2011–2018. Procent.

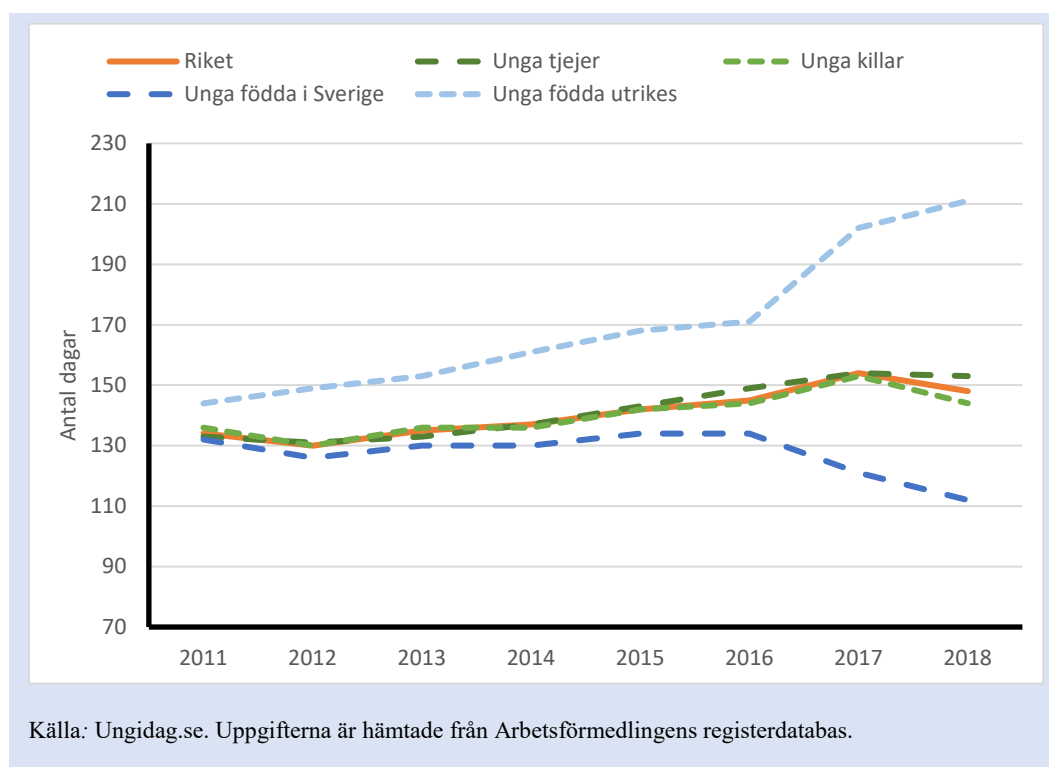
¹⁷ Den registerbaserade arbetskraften beräknas på följande sätt: Förvärvsarbetande nattbefolkning (SCB/Rams) + Inskrivna öppet arbetslösa (AF) + Personer i program med aktivitetsstöd (AF)).

2.3.2 Tid i arbetslöshet ökar för utrikes födda

En del av de unga som är inskrivna som arbetslösa hos Arbetsförmedlingen står längre ifrån arbetsmarknaden och är arbetslösa under en längre tid. Mediantiden¹⁸ i arbetslöshet för unga mellan 16–25 år har ökat med 20 dagar mellan 2011 och 2017 och därefter minskat med 6 dagar till totalt 148 dagar 2018.

Det är utvecklingen inom gruppen unga utrikes födda som ligger bakom den negativa utvecklingen för gruppen unga som helhet. Unga utrikes födda hade under 2018 en mediantid i arbetslöshet på 211 dagar, vilket innebär att en ökning skett med 47 procent sedan 2011. Bland unga inrikes födda var mediantiden i arbetslöshet 112 dagar under 2018. Skillnaderna i mediantid i arbetslöshet är mycket små mellan unga killar och tjejer.

Figur 2.3.2 Mediantid i arbetslöshet bland inskrivna arbetslösa, efter kön och födelse land, 16–24 år. 2011–2018. Antal dagar.

¹⁸ Median är det värde för ett ordnat datamaterial som delar materialet i två lika stora delar. Medianen av en mängd tal är det tal där antalet tal som är större än medianen är lika med antalet tal som är mindre än medianen. För mängder med ett ojämmt antal tal är median det mittersta talet om de ordnas i storleksordning. För mängder med ett jämnt antal tal är medianen medelvärde av de två mittersta talen.

2.3.3 Unga som går till arbete eller utbildning efter program med aktivitetsstöd har minskat.

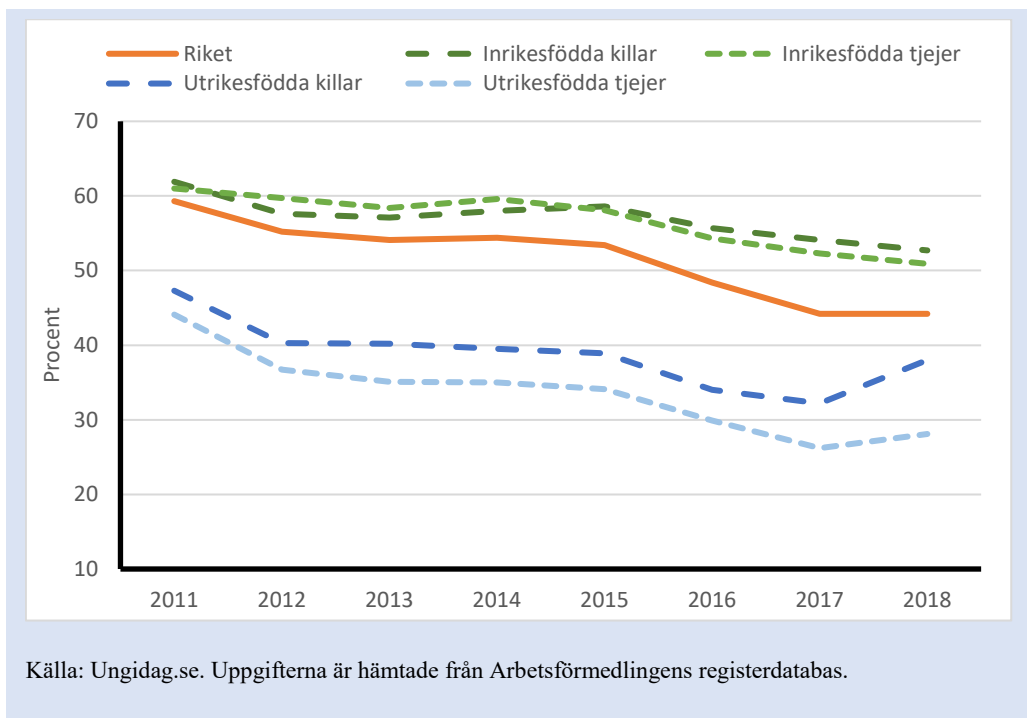
En del av de unga som är arbetslösa har tagit del av olika arbetsmarknadspolitiska program. Det övergripande syftet med dessa program är att stärka individens förutsättningar att få och behålla ett arbete. Genom programdeltagandet ska den arbetsökande behålla en anknytning till arbetsmarknaden, till exempel genom att ha en praktikplats, vilket minskar risken för långvarig arbetslöshet och utslagning från arbetsmarknaden. Program med aktivitetsstöd utgörs till exempel av arbetsmarknadsutbildning, arbetspraktik samt jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar¹⁹.

Andelen unga i åldern 16–24 år som har övergått till arbete eller utbildning efter att de deltagit i ett program med aktivitetsstöd har minskat under flera år. Sedan 2017 har den dock legat på 44 procent. Andelen som har fått ett jobb eller som studerar har under hela perioden varit betydligt lägre bland unga födda utrikes än bland inrikes födda. Senaste året har dock andelen ökat bland gruppen utrikes födda. År 2018 var andelen 34 procent bland utrikes födda, jämfört med 52 procent bland inrikes födda.

Bland unga födda i Sverige har skillnaderna mellan könen länge varit relativt liten. De senaste åren, mellan 2015 och 2018, har andelen som gått till arbete eller studier varit något högre bland killar än bland tjejer. Skillnaderna mellan könen är större bland unga utrikes födda, i denna grupp unga har andelen som går till arbete sedan 2011 varit högre bland killar än bland tjejer, sedan 2017 har denna skillnad blivit större.

¹⁹ Mer information om program med aktivitetsstöd och deras innehåll finns på arbetsformedlingen.se

Figur 2.3.3 Andel unga som gått till arbete eller utbildning efter program med aktivitetsstöd, efter kön och födelseland, 16–24 år, 2011–2018. Procent.

2.4 Sammanfattande slutsatser

- Rapporten visar att utrikes födda tjejer arbetar i lägre utsträckning, trots att de klarar sig bättre än utrikes födda killar genom den svenska skolan. Utrikes födda tjejer blir i större utsträckning behöriga både till gymnasieskolan och går i högre utsträckning igenom den med behörighet även till högre studier. Trots det är de överrepresenterade bland unga som varken arbetar eller studerar.
- De senaste årens goda utveckling på arbetsmarknaden har inte kommit alla till del i samma utsträckning. Den statistik rörande arbetslöshet som presenteras på ungidag.se visar på tydliga skillnader utifrån både födelse-land och kön. Unga utrikes födda har fortsatt svårare än andra att få jobb och skillnaderna i arbetslöshet jämfört med unga födda i Sverige är stabila över tid. Unga utrikesfödda killar har under lång tid haft en högre andel arbetslösa. Unga utrikesfödda tjejer har däremot under lång tid haft en lägre andel som gått till arbete eller utbildning efter program med aktivitetsstöd.
- Det senaste året, mellan 2017 och 2018, har det skett en positiv utveckling för gruppen utrikes födda på arbetsmarknaden. Andelen sysselsatta av befolkningen har ökat, andelen inskrivna arbetslösa har minskat och andelen som går till arbete eller utbildning efter program med aktivitetsstöd har ökat. Det gör att utvecklingen för gruppen unga utrikes födda har närmat sig unga födda i Sverige något. I nuläget är det dock svårt att säga om denna förbättring kommer innebära att gruppen unga utrikes födda på sikt närmar sig unga födda i Sverige.
- Det är mer än dubbelt så vanligt att varken arbeta eller studera bland unga utrikes födda än bland unga inrikes födda. Trenden går åt olika håll för grupperna. Bland utrikes födda ökar andelen unga som varken arbetar eller studerar, samtidigt som den minskar bland unga inrikes födda. Särskilt stor är andelen bland utrikes födda tjejer. Flera rapporter och forskning har visat att gymnasieutbildning är en avgörande faktor för att inte hamna i denna grupp.

3 Bedömningar och rekommendationer

Unga i Sverige har i många avseenden goda levnadsvillkor. De flesta går igenom skolan, tar en gymnasieexamen och lyckas etablera sig på arbetsmarknaden. Vägen genom skolan mot ett arbete fungerar bra för många unga, men det är samtidigt tydligt att det inte är så för alla. Under många år har unga utrikes födda i lägre utsträckning än inrikes födda klarat grundskolan och gymnasieskolan med godkända resultat. Unga födda utomlands har också länge haft svårare att komma ut i arbete och varit överrepresenterade bland unga som varken arbetar eller studerar.

Trots att mycket arbete görs för att förändra situationen har resultaten ännu inte varit tillräckliga för att villkoren i skola och arbetsliv för dessa grupper av unga ska närma sig varandra. Lite tyder på att situationen för hela gruppen unga utrikes födda generellt är på väg att närma sig unga födda i Sverige. Den grupp unga asylsökande som kom under 2015 framträder tydligt i flera av de indikatorer på ungas levnadsvillkor som följs upp i denna rapport. Denna grupp unga har varit i fokus för mycket arbete under de senaste åren, vilket är bra eftersom dessa unga möter särskilda utmaningar. Det är dock viktigt att situationen för denna grupp inte helt överskuggar de långvariga och systematiska skillnaderna mellan den större gruppen unga födda utrikes och unga födda i Sverige som har funnits gällande skolresultat och etablering i arbete.

Myndigheten har tidigare konstaterat att det är mer effektivt att ge stöd tidigt i ungas liv och att ansträngningar behöver inriktas på utmaningar inom skolan i första hand. MUCF ser därför positivt på att flera utredningar under den senaste tiden har föreslagit insatser som syftar till att förbättra måluppfyllelsen i skolan. Fokus på insatser i syfte att öka unga utrikes föddas möjligheter att uppnå behörighet till gymnasieskolan och att klara gymnasieskolan med godkända resultat bör fortsatt vara stort.

En del av utredningarna föreslår insatser som kan påverka skolgången för alla unga i positiv riktning, så som ”En andra och en annan chans – ett komvux i tiden” (SOU 2018:71) och ”Med undervisningsskicklighet i centrum – ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling” (SOU 2018:17). Men det finns även flera utredningar som har föreslagit insatser som mer direkt berör skolgången för gruppen unga utrikes födda, så som till exempel ”Fler nyanlända elever ska uppnå behörighet till gymnasiet” (SOU 2017:54) samt utredningen om en utvecklad studie- och yrkesvägledning, ”Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle” (SOU 2019:4). Inom ramen för dessa läggs flera förslag som har potential att påverka skolgången och tillgången till karriärvägledning för gruppen unga utrikes födda på ett positivt sätt.

Det pågår även flera utredningar och forskningsprojekt i nuläget som berör ungas skolgång, varav de flesta kommer att rapporteras under 2019 och 2020²⁰. En del av dessa kan komma att resultera i förslag som kan förbättra skolgången för utrikes födda. Utredningarna berör bland annat dimensionering och kvalitet på undervisning inom komvux, utredning av nuvarande betygssystem, insatser för att motverka segregation inom skolan och förbättrad tillgång till studiehandledning på elevers modersmål.

Uppföljningen av de indikatorer på ungas levnadsvillkor som är kopplade till skolan visar att utrikes födda unga klarar både grundskolan och gymnasieskolan i lägre utsträckning än unga födda i Sverige. Skillnaderna mellan dessa grupper har trots tidigare insatser varit tydliga under lång tid.

Myndigheten betonar vikten av att nya och kommande insatser, så som de som nämnts ovan, följs upp snabbt och löpande för att säkerställa att de får önskade effekter. I samband med att förändringar som gäller skolan görs och börjar få genomslag bör berörda myndigheter och andra nationella aktörer, så som Skolverket och Sveriges Kommuner och Landsting, även arbeta aktivt med att samla in och sprida goda exempel till kommunerna. Detta för att öka likvärdigheten och ge stöd till effektiva och framgångsrika förändringar.

²⁰ Följande utredningar ska till exempel rapporteras under 2019 och 2020:

2018:05 Utredningen om en mer likvärdig skola.

2018:04 Modersmål och studiehandledning på modersmål i grundskolan och motsvarande skolformer.

2018:01 Utredningen om planering och dimensionering av komvux och gymnasieskola.

2018:06 Stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (KLIVA).

2018:03 Betygsutredningen 2018.

SNS Forskningsprojekt – Lärdomar om integration.

3.1 Främja aktiviteter i skolans lokaler efter skoltid

Unga födda utomlands möter större utmaningar i skolan än unga födda i Sverige. De unga nyinvandrade som påbörjar sin skolgång efter ordinarie skolstart är särskilt utsatta, då de utöver utmaningen att ta till sig nya kunskaper i skolan, även behöver lära sig ett nytt språk och inkluderas i nya sociala nätverk. Här ser MUCF behov av en satsning på den sociala miljön i anknytning till skolan.

MUCF:s kartläggning av den öppna fritidsverksamheten (MUCF 2016 b) visar att det finns en generell brist på trygga och inkluderande mötesplatser för flera olika grupper, däribland unga nyanlända. Det gör det svårare att lära känna nya personer och minskar möjligheterna att utvidga sina sociala nätverk. Myndigheten bedömer att det vore positivt både för civilsamhället som saknar lokaler att bedriva verksamhet i och för unga som har hinder att delta i civilsamhället om fler aktiviteter kunde vara lätt tillgängliga i skolans lokaler. Ett utökande av fritidsverksamheten i skollokaler skulle kunna bidra till nya sociala nätverk och fler tillfällen att utveckla sina språkkunskaper. De aktiviteter som möjliggörs kan vara värdefulla komplement till undervisningen i skolan.

Genom att främja möjligheterna för eleverna att mötas i skolans lokaler efter skoltid sänks trösklarna för att delta i sociala aktiviteter. Uppgifter från den senaste nationella ungdomsenkäten visar att utrikes födda unga i större utsträckning än unga födda i Sverige besöker fritidsgårdar och bibliotek (MUCF 2018 b). Att utöka fritidsverksamheten i denna typ av lokaler kopplade till skolan skulle därför troligtvis vara positivt för dessa unga.

Från föreningslivet finns önskemål om möjligheter att nyttja offentliga lokaler för sin verksamhet på kvällar och helger (MUCF 2016 b, SOU 2016:13). Det finns emellertid ett flertal juridiska och försäkringsmässiga faktorer som enligt Sveriges kommuner och landsting hindrar offentliga aktörer på lokal nivå från att upplåta sina lokaler åt föreningslivet (MUCF 2018 c).

MUCF konstaterar att en statlig offentlig utredning i syfte att öka offentliga aktörers möjligheter att upplåta sina lokaler till föreningslivet vore värdefullt. MUCF anser att frågan är komplex och berör både frågor om styrning av skolor, kommunala ekonomiska styrsystem samt juridiska aspekter. En statlig offentlig utredning kan ta ett helhetsgrepp på alla dessa frågor och också skapa legitimitet för resurserna. MUCF ser fram emot att få bidra med expertkunskap inom ramen för en sådan utredning.

Myndigheten föreslår:

Myndigheten föreslår att regeringen tillsätter en statlig offentlig utredning i syfte att stimulera och utöka ungas egenorganisering genom att utreda och föreslå åtgärder för hur detta kan ske i skolans lokaler utanför skoltid.

Myndigheten föreslår att regeringen tillsätter en statlig offentlig utredning i syfte att öka offentliga aktörers möjligheter att upplåta sina lokaler till föreningslivet genom att utreda hinder samt föreslå förändringar i syfte att underlätta detta.

De föreslagna utredningarna kopplar an till Mål 10 i Agenda 2030 – Att minska ojämlikheten inom och mellan länder, särskilt med koppling till delmålen 10.2 – verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

Mål 10 i FN:s Agenda 2030 är att minska ojämlikheten inom och mellan länder.

3.2 Fortsätt arbetet med insatser för unga som varken arbetar eller studerar

Rapporten konstaterar att unga utrikes födda har svårare att etablera sig i arbete och att det är vanligare att unga utrikes födda, särskilt tjejer, tillhör gruppen unga som varken arbetar eller studerar. Myndigheten fick 2016 i uppdrag att fördela projektbidrag till kommuner och samordningsförbund för samverkansinsatser för unga som varken arbetar eller studerar enligt Förordning (2016:82). Bidraget har uppgått till ca 17 miljoner per år under 2016–2018.

Statskontoret har fått i uppdrag av regeringen att utvärdera genomförandet av åtgärderna i regeringens strategi för unga som varken arbetar eller studerar. Uppdraget ska slutredovisas senast den 14 juni 2019, en delrapport lämnades in i oktober 2017 (Statskontoret 2017:15). Statskontoret drar i delrapporten slutsatsen att det statliga stödet gjort skillnad, men att åtgärdernas räckvidd har varit begränsad. På lokal nivå anser aktörerna att det har varit avgörande för att de ska kunna genomföra olika insatser mot uvas-gruppen. Statskontoret bedömer att insatserna som genomförts har gjort nytta för de enskilda individerna.

Även myndigheten anser efter att ha fördelat och följt upp bidraget under 2015–2018, att bidraget har haft positiva effekter både på individ- och organisationsnivå (MUCF 2019 b). Statsbidraget bedöms ha haft störst effekt på lokal nivå i de områden där verksamheten har bedrivits. Bidraget har fått långtgående positiva effekter på främst individnivå, men även på samhälls- och organisationsnivå. Insamlad statistik visar att hälften av de ungdomar som nåtts gått vidare till studier eller arbete vid projektens avslut. Utöver att det är centralt för varje individ att få chansen till egenförsörjning och självständighet konstaterar myndigheten att alla unga som går från utanförskap mot sysselsättning är en stor ekonomisk vinst för samhället, både i form av ökade skatteintäkter och minskade utgifter för stat, kommun och landsting. Det har framkommit att projekt som finansierats med bidraget har kunnat använda resultatet av insatserna för att visa kommunledning eller andra beslutsfattare att det lönar sig att arbeta med unga som varken arbetar eller studerar, både för kommunen och för ungdomarna själva. Bidraget har därmed fungerat som incitament för att kommunerna ska fortsätta satsa på denna verksamhet.

Bidragets resultat och effekter bör bedömas utifrån satsningens begränsningar i långsiktighet och omfattning. Ett relativt lågt antal av Sveriges kommuner eller samordningsförbund har kunnat beviljas bidrag. Både MUCF och Statskontoret drar slutsatsen att intresset för att söka statligt stöd för att bedriva uvas-verksamhet har varit större än tillgången på medel. Myndigheten anser att arbetet med stödformen bör fortsätta, samt att det finansiella stödet bör utökas och att projekten blir mer långsiktiga. Söktrycket har tidigare varit stort och MUCF bedömer att 25 miljoner kronor årligen kan fördelas till projekt av hög kvalitet. Ett nytt projektbidrag bör formuleras så att de medel som fördelas kan bidra till att stärka upp myndighetens andra uppdrag kring unga som varken arbetar eller studerar.

Myndigheten föreslår:

Myndigheten föreslår att MUCF ges fortsatt uppdrag att återigen arbeta med bidrag till insatser för unga som varken arbetar eller studerar. Myndigheten föreslår även att bidraget ökar i omfattning till minst 25 miljoner kronor²¹ per år.

Det föreslagna uppdraget kopplar an till Mål 8 inom Agenda 2030 – Att verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. Särskilt med betoning på delmål 8.6 – att till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar. Det är av största vikt att alla unga, tjejer som killar, födda i Sverige som utomlands, får möjlighet att delta i samhället.

Mål 8 i FN:s Agenda 2030 är att verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

²¹ Förslaget är beräknat på ungefär hur stort bidraget hade behövt vara per år för att kunna bevilja alla ansökningar som bedömdes ha hög kvalitet.

3.3 Utred hinder för unga utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden

Uppföljningen av flera av indikatorer på ungas levnadsvillkor visar att utrikes födda tjejer i högre grad än utrikes födda killar klarar grundskolan, uppnår behörighet till gymnasiet och går vidare till högre studier. Trots detta deltar de i arbetskraften i lägre utsträckning än utrikes födda killar (SOU 2018:11). Unga utrikes födda kvinnor är också vanligare bland unga som varken arbetar eller studerar, vilket är problematiskt både för de enskilda individerna och kostsamt för samhället. År 2018 var 26 procent av unga utrikes födda tjejer inskrivna som arbetslösa hos Arbetsförmedlingen. De senaste uppgifterna på andelen unga tjejer som varken arbetar eller studerar visar att unga tjejer är fortsatt överrepresenterade i denna grupp. År 2016 var det 13 793 unga utrikes födda tjejer som tillhörde uvas-gruppen, motsvarande 16,6 procent av hela gruppen utrikes födda tjejer. Unga utrikesfödda tjejer har varit överrepresenterade bland unga som varken arbetar eller studerar under många år. Därför är det ytterst angeläget att öka kunskapen om de hinder som dessa unga tjejer möter, för att kunna minska gruppen genom tidiga insatser.

Det är svårt att bedöma de kostnader som följer av att unga står utanför arbetsmarknaden, både för samhället och individen. Kostnader uppstår både på kort och på lång sikt, till exempel i form av försörjningsstöd, vårdkostnader vid ohälsa samt produktionsförluster som uppstår till följd av att en inte lyckas ta sig in på arbetsmarknaden. Allt hänger ihop – utbildning – arbete – bostad – familj – inflytande. Det är mycket troligt att kostnaderna för att genomföra tidiga insatser är lägre än de kostnader som blir konsekvensen av att inte göra något eller att sätta in insatser vid ett senare tillfälle.

Det har tidigare gjorts flera studier som analyserat hinder för utrikes födda eller nyanlända kvinnor på arbetsmarknaden, bland annat av MUCF, Arbetsförmedlingen och Nordiska ministerrådet (MUCF 2016; Arbetsförmedlingen 2017; Nordiska ministerrådet 2018). Statskontoret fick 2017 i uppdrag att sammanställa och utveckla kunskapen om varför utomeuropeiskt födda kvinnor i större utsträckning står utanför arbetskraften och vad som kan förbättra deras förutsättningar att delta i arbetskraften. I sin slutrapport ”Sammanställning av kunskap om utomeuropeiskt födda kvinnor som står utanför arbetskraften” (Statskontoret 2018) konstaterar Statskontoret att kunskapen om utomeuropeiskt födda kvinnors situation, samt forskningen om insatser och dess effekter är begränsad.

Myndigheten finner att det idag saknas tillräcklig kunskap om vilka hinder som gruppen *unga* utrikesfödda tjejer möter vid etablering i arbetslivet. Särskilt intressant är det att kartlägga hindren för den grupp unga tjejer som trots att de gått i svensk skola har problem att etablera sig på arbetsmarknaden. Det finns också ett behov av att föra fram dessa unga tjejers egna röster om de hinder de möter samt att lyfta goda exempel på verksamheter riktade mot denna grupp unga.

Myndigheten föreslår:

Myndigheten föreslår att Regeringen ger MUCF i uppdrag, samt avsätter medel för, att i samverkan med Arbetsförmedlingen och Jämställdhetsmyndigheten utreda hinder och möjligheter för *unga* utrikes födda tjejjers etablering på arbetsmarknaden. Det bör även ingå att lyfta goda exempel på verksamheter riktade mot denna grupp unga.

Myndigheten anser att ett samarbete mellan MUCF, Arbetsförmedlingen och Jämställdhetsmyndigheten vore en bra grund för utredningen. Arbetsförmedlingen har till exempel expertkunskap gällande arbetsmarknadens funktionssätt och effekter av arbetsmarknadspolitiska program. Jämställdhetsmyndigheten har en samlad bild inom jämställdhetsområdet samt kompetens inom analys och uppföljning av utvecklingen mot jämställdhet. Myndigheten anser att det är lämpligt att MUCF håller samman arbetet med utredningen. Myndigheten har inom sitt uppdrag ett tvärsektorielt perspektiv vilket underlättar ett brett angreppssätt gällande de möjliga hinder som kan ligga bakom unga utrikesfödda tjejjers svårigheter att etablera sig i arbete. MUCF har även erfarenhet av att ta fram och lyfta ungas egna röster.

Den föreslagna utredningen kopplar an till målet för svensk jämställdhetspolitik – att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Den berör särskilt delmålet om ekonomisk jämställdhet – kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

Den har även kopplingar till flera mål inom Agenda 2030. Så som Mål 5 – Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt och Mål 10 – Minskad ojämlikhet (social inkludering, motverka diskriminering, ansvarsfull migration). Det är av största vikt att alla unga, tjejer som killar, födda i Sverige som utomlands, får möjlighet att delta i samhället.

Mål 5 i FN:s Agenda 2030 är att uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Mål 10 i FN:s Agenda 2030 är att minska ojämlikheten inom och mellan länder.

4 Referenser

Arbetsförmedlingen (2017). *Arbetsförmedlingens återrapportering 2017. Handlingsplan för att fler utrikes födda kvinnor ska vara sysselsatta i arbete eller studier 2017–2018*. Datum: 2017-03-31 Diarienummer: Af 2017/0005 7087

Arbetsförmedlingen (2018). *Arbetsmarknadsutsikterna våren 2018, Prognos för arbetsmarknaden 2018–2019*. 2018-06-13

Arbetsförmedlingen (2018 c). *Arbetsmarknadsrapport*. 2018-05-28

Ds (2013:19). *Svenska framtidsutmaningar – Slutrapport från regeringens framtidskommission*. Stockholm

Engdahl, M., Forslund, A. (2015) *En förlorad generation? – en ESO-rapport om ungas etablering på arbetsmarknaden*. Stockholm: Finansdepartementet, Regeringskansliet, Fritzes.

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (2017:3). *Ankomst och härkomst – en ESO-rapport om skolresultat och bakgrund*. Hans Grönqvist, H., Niknami, S.

Forte (2016). *Ungdomars och unga vuxnas levnadsvillkor i Sverige. En kunskapsöversikt med fokus på ojämlikhet*.

MUCF (2016). *Fokus 16:1 Unga nyanländas etablering*. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Stockholm.

MUCF (2016 b). *Kartläggning av öppen fritidsverksamhet. En nationell bild och faktorer som påverkar deltagande*. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Stockholm.

MUCF (2017). *Vägar och omvägar till arbete*. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Stockholm.

MUCF (2017 c). *Det stora steget. Delrapport om ungas övergång från skola till arbetsliv*. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Stockholm.

MUCF (2017 d). *FOKUS 17:1 Ungas etablering*. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Stockholm.

MUCF (2018). *Från skola till arbete – fördjupad analys av ungas övergång mellan skola och arbetsliv*. Myndighetens slutrapport. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Stockholm.

MUCF (2018 b). Den nationella ungdomsenkäten.

MUCF (2018 c) *FOKUS 18 Vilka ska med? Ungas sociala inkludering i Sverige*. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

MUCF (2019). *Förändringar av uvas-siffror från och med år 2015*. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Stockholm.
Tillgänglig: <https://www.mucf.se/sites/default/files/forandring-av-uvas-statistiken-2015.pdf>

MUCF (2019 b). *Unga som varken arbetar eller studerar. Statsbidragets användning, deltagarnas erfarenheter och effekter av beviljade projekt 2016*. Myndigheten för ungdoms och civilsamhällesfrågor.

Nordiska ministerrådet (2018). *Nyanlända kvinnors etablering. En komparativ studie av nyetablerade kvinnors etablering på arbetsmarknaden i Norden och de etableringspolitiska insatserna*. Tema Nord 2018:520.

Regeringskansliet (2018). *Regeringens långsiktiga strategi för att minska och motverka segregation*.
<https://www.regeringen.se/49feff/contentassets/a29a07890ec24acd900f5156fbf45f08/regeringens-langsigtiga-strategi-for-att-minska-och-motverka-segregation.pdf>

Regeringsbeslut (2018). *Handlingsplan för Sveriges genomförande av Agenda 2030 och uppdrag att följa upp genomförandet av agendan*. 2018-06-14, Fi2018/02412/SFÖ m.fl.
<https://www.regeringen.se/rapporter/2018/06/handlingsplan-agenda-2030/>
(hämtad 2019-02-27).

SCB (2018). *Hur gick det för eleverna som var obehöriga till gymnasieskolan?* Temarapport. 2018-05-23

Skolverket (2013). *Introduktionsprogrammet språkin introduktion*. Stödmaterial. Stockholm.

Skolverket (2016). *Invandringens betydelse för skolresultaten. En analys av utvecklingen av behörighet till gymnasiet och resultaten i internationella kunskapsmätningar*. Skolverkets aktuella analyser 2016. Stockholm.

Skolverket (2016 b). *Betyg och studieresultat i gymnasieskolan år 2016*. PM. 2016-12-20. Dnr: 2016:01505.

Skolverket (2017). *Redovisning av uppdrag om nyanlända under 25 år och deras utbildningsbehov inom komvux*. Dnr: U2016/01673/GV, U2016/01708/S, U2016/04154/GV

Skolverket (2018). *Slutbetyg i grundskolan, våren 2018*. PM. 2018-09-27
Diarienummer: 5.1.1–2018:1513.

Skolverket (2018 b). Rapport 469, Uppföljning av språkintröduktion. Beskrivande statistik på nationell nivå och nyanlända elevers övergångar till och från språkintröduktion.

Skolverket (2018 c). *Betyg och studieresultat i gymnasieskolan år 2018*. PM. 2018-12-12 Dnr: 2018:1905

Skolverket (2018 d) *Gymnasieskolan - Elever - Riksnivå - Läsår 2016/17 - Tabell 5 A-D. Sveriges officiella statistik*. Hämtad 2019-01-23

Skolverket (2018 e). *Elever, kursdeltagare och studieresultat i grundläggande och gymnasial vuxenutbildning år 2017*. 2018-06-19. Dnr 2018:01008

SOU (2016:13). *Palett för ett stärkt civilsamhälle. Betänkande av Utredningen för ett stärkt civilsamhälle*. Stockholm 2016

SOU (2016:77) *Gymnasieutredningen: En gymnasieutbildning för alla – åtgärder för att alla unga ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning*. Stockholm: Wolters Kluwer

SOU (2017:9). *Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar, delbetänkande. Samordnaren för unga som varken arbetar eller studerar*. Stockholm: Wolters Kluwer

SOU (2017:54). *Fler nyanlända ska uppnå behörighet till gymnasiet. Betänkande av utredningen om elever som kommer till Sverige under grundskolans senare årskurser*. Stockholm: Wolters Kluwer

SOU (2018:11). *Vårt gemensamma ansvar – för unga som varken arbetar eller studerar. Slutbetänkande av Samordnaren för unga som varken arbetar eller studerar*. Stockholm 2018

SOU (2018:17). *Med undervisningskicklighet i centrum – ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling*. Stockholm: Wolters Kluwer

SOU (2018:71). *En andra och en annan chans – ett komvux i tiden*. Stockholm: Wolters Kluwer

SOU (2019:4). *Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle. Betänkande av Utredningen om en utvecklad studie- och yrkesvägledning* Stockholm: Wolters Kluwer

Statskontoret (2017:15). *Utvärdering av regeringens strategi för unga som varken arbetar eller studerar. Delrapport*. 2017-10-24. Dnr: 2016/239–5

Statskontoret (2018). *Sammanställning av kunskap om utomeuropeiskt födda kvinnor som står utanför arbetskraften. Slutrapport*. Statskontoret rapport 2018:3. Statskontoret, Stockholm.

UHR (2017:3). *Utbildning går i arv – inställning till utbildning bland svenska folket*. UHR:s rapportserie 2017:3. Universitets- och högskolerådet

5 Tabeller

Tabell 1

Andel elever som avslutat grundskolans årskurs 9 med behörighet till gymnasieskolan, efter kön och bakgrund, läsåren 2011/12–2017/18. Procent.

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Riket	87,5	87,6	86,9	85,6	83,1	82,5	84,4
Unga kvinnor	88,9	89	88,3	87,3	87,7	86,4	86,7
Unga män	86,2	86,3	85,5	83,9	79	79,2	82,3
Unga födda i Sverige	90,2	90,5	90	90,2	91,2	90	90,3
Unga kvinnor födda i Sverige	91,4	91,6	91,2	91,1	92,3	91	91,1
Unga män födda i Sverige	89	89,5	88,9	89,3	90,3	89,2	89,6
Unga födda utrikes	62,8	63,8	63,2	56,9	46,2	48,6	54,9
Unga kvinnor födda utrikes	65,3	66,6	66,7	62,1	61,1	60,6	61,9
Unga män födda utrikes	60,5	61,3	60,1	52,7	37,2	40,8	49,5

Tabell 2

Andelen avgångselever från gymnasieskolan som gick ut med grundläggande behörighet till högskolestudier, efter kön och bakgrund, läsåren 2013/2014–2016/2017. Procent.

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Riket	86,7	86,9	70,3	71,3	72	72,6	73
Unga kvinnor	90,1	90,2	78,6	79,7	80	80,5	80,8
Unga män	83,3	83,7	62,1	62,9	64,2	65	65,5
Unga födda i Sverige	87,2	87,5	70,7	72	73	73,4	74
Unga kvinnor födda i Sverige	90,5	90,7	79,1	80,4	81,1	81,4	81,7
Unga män födda i Sverige	83,8	84,3	62,5	63,7	65,1	65,8	66,6
Unga födda utrikes	78,4	78	63,9	62,8	62,6	65	64,5
Unga kvinnor födda utrikes	82,3	82	71,6	71,4	70	73	73,1
Unga män födda utrikes	74,5	74,2	56,4	54,7	55,9	57,6	56,9

Tabell 3

Andel unga som inte studerar och inte har studerat på gymnasiet i minst 2 år, 16–24 år, efter kön och bakgrund, 2011–2017. Procent.

År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Riket	7,3	7,2	7	7,1	7	7,2	7
Unga kvinnor	6	6	5,9	5,9	5,9	6	5,9
Unga män	8,5	8,3	8	8,2	8,1	8,3	8
Unga födda i Sverige	6,7	6,5	6,4	6,4	6,3	6,2	6,1
Unga kvinnor födda i Sverige	5,5	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1
Unga män födda i Sverige	7,9	7,6	7,4	7,4	7,3	7,2	7,1
Unga födda utrikes	11,5	11,6	10,8	11,4	11	11,6	10,7
Unga kvinnor födda utrikes	10	10,2	9,7	10	9,8	10,1	9,5
Unga män födda utrikes	13	12,9	11,9	12,6	12,1	12,9	11,7

Tabell 4

Andel studerande av befolkningen på svenska universitet och högskolor, 19–24 år, efter kön och bakgrund, 2011–2017. Procent.

År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Riket	21,2	21,1	21	20,8	20,9	20,8	20,8
Unga kvinnor	24,7	24,7	24,5	24,4	24,7	24,8	24,9
Unga män	17,8	17,7	17,6	17,4	17,3	17,1	17
Unga födda i Sverige	22,3	22,3	22,2	22,3	22,6	22,9	23,1
Unga kvinnor födda i Sverige	26,1	26,1	26	26,1	26,6	26,9	27,3
Unga män födda i Sverige	18,7	18,7	18,6	18,7	18,9	19	19,1
Unga födda utrikes	13,7	13,1	12,4	11,4	10,8	10,4	10,5
Unga kvinnor födda utrikes	15,9	15,3	14,5	13,6	13,2	13,1	13,4
Unga män födda utrikes	11,6	11	10,3	9,4	8,7	8,1	8,1

Tabell 5

Andel unga som varken arbetar eller studerar, efter kön och födelseland, 16–24 år, 2010–2016. Procent.

År	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Riket	7,6	7,1	7,5	7,5	7,5	7,6	7,6
Unga kvinnor	7,5	7,2	7,4	7,4	7,2	7,3	7,1
Unga män	7,8	7,1	7,6	7,7	7,7	7,9	8
Unga födda i Sverige	6,3	5,8	6,2	6,3	6,2	6,4	5,8
Unga kvinnor födda i Sverige	5,9	5,6	5,8	5,9	5,7	5,8	5,2
Unga män födda i Sverige	6,6	6,0	6,6	6,7	6,6	6,9	6,3
Unga födda utrikes	17,2	16,3	16,4	15,6	15,2	14,5	15,8
Utrikes födda unga kvinnor	18,5	17,7	18,2	17,3	16,6	16	16,5
Utrikes födda unga män	15,9	14,8	14,7	14	14	13,2	15,2

Observera att från år 2015 ingår unga som bor i Sverige men som arbetar eller studerar i Norge eller Danmark, så kallade gränspendlare, i statistiken.

Tabell 6

Unga som är öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, efter kön och födelseland, 16–24 år, 2011–2018. Procent.

År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Riket	18,1	17,4	17	14,9	13,1	11,6	10,2	8,7
Unga kvinnor	16,4	15,5	15,1	12,4	10,6	9,2	8,1	7
Unga män	19,7	19,2	18,7	17,1	15,5	13,8	12,3	10,4
Unga födda i Sverige	16,5	15,8	15,2	12,8	10,6	8,5	6,6	5,6
Unga kvinnor födda i Sverige	14,9	13,9	13,2	10,5	8,3	6,6	5,2	4,4
Unga män födda i Sverige	18,1	17,5	16,8	14,9	12,7	10,2	8	6,8
Unga födda utrikes	32,7	32,4	33,6	33,2	34,6	35,2	34,3	28,3
Unga kvinnor födda utrikes	30,7	30,5	32,4	30,6	31,5	31,7	30,3	25,9
Unga män födda utrikes	34,4	34	34,4	35,3	36,9	37,7	37,1	30

Tabell 7

Andel arbetslösa i mer än 90 dagar av registerbaserad arbetskraft, efter kön och födelseland, 16–24 år, 2011–2018. Procent.

År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Riket	7,1	6,9	6,6	5,7	4,9	4,3	3,7	3,3
Unga kvinnor	6,5	6,1	5,9	4,8	4	3,4	2,9	2,6
Unga män	7,7	7,6	7,2	6,6	5,8	5,1	4,4	4
Unga födda i Sverige	6,6	6,4	6	5,1	4,2	3,4	2,8	2,5
Unga kvinnor födda i Sverige	6	5,6	5,3	4,2	3,3	2,6	2,2	1,9
Unga män födda i Sverige	7,1	7,1	6,6	6	5	4	3,4	3
Unga födda utrikes	11,9	11,6	11,7	11,1	11,2	11,5	9,6	8,3
Unga kvinnor födda utrikes	11,3	11,1	11,4	10,1	10,1	10	8,5	7,2
Unga män födda utrikes	12,4	12,1	12	11,9	12,1	12,6	10,4	9,1

Tabell 8

Mediantid i arbetslöshet bland inskrivna arbetslösa, efter kön och födelseland, 16–24 år. Antal dagar.

År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Riket	134	130	135	137	142	145	154	148
Unga kvinnor	133	131	133	137	143	149	154	153
Unga män	136	130	136	136	142	144	153	144
Unga födda i Sverige	132	126	130	130	134	134	121	112
Unga födda utrikes	144	149	153	161	168	171	202	211

Tabell 9

Andel unga som gått till arbete eller utbildning efter program med aktivitetsstöd, efter kön och födelseland, 16–24 år, 2011–2018. Procent.

År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Riket	59,3	55,2	54,1	54,4	53,4	48,4	44,2	44,2
Unga kvinnor	58,7	56,1	54,3	54,9	52,7	47,3	42,6	41,2
Unga män	59,7	54,5	54	54,2	53,8	49,1	45	46,1
Unga födda i Sverige	61,5	58,5	57,7	58,6	58,4	55,2	53,4	52
Unga kvinnor födda i Sverige	61	59,7	58,4	59,6	58,1	54,3	52,3	50,9
Unga män födda i Sverige	61,9	57,6	57,1	58	58,6	55,7	54,1	52,7
Unga födda utrikes	46,1	38,9	38,1	37,8	37,2	32,5	30,2	34,4
Unga kvinnor födda utrikes	44,1	36,7	35,1	35	34,1	29,9	26,2	28,1
Unga män födda utrikes	47,3	40,3	40,2	39,5	38,9	34	32,2	38

Tabell 10

Andel unga som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra, 16–24 år

År	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2018
Riket	85,2	86,4	85,2	81,0	81,4	84,2	82,5	79,3
Unga kvinnor	81,4	82,4	83,5	78,3	78,5	80,7	78,2	74,4
Unga män	88,7	90,0	86,8	83,6	84,1	87,2	86,6	83,8
Unga födda i Sverige	84,7	86,3	84,4	80,7	81,7	82,9	83,2	78,8
Unga födda utrikes	88,9	87,4	92,4	82,8	78,8	91,6	78,7	81,6
Unga kvinnor 16-19 år	82,2	83,9	85,1	78,4	76,2	76,8	77,6	73,3
Unga kvinnor 20-24 år	80,7	81,2	82,2	78,3	80,0	83,4	78,7	75,5
Unga män 16-19 år	90,7	91,3	88,1	87,7	86,0	92,2	86,2	85,3
Unga män 20-24 år	87,0	88,8	85,6	80,9	82,7	83,0	87,0	82,4

Tabell 11**Andel unga som bor kvar hos sina föräldrar, 20–24 år**

År	2008/2009	2010/2011	2012/2013	2014/2015	2016/2017
Riket	37,2	37,9	38,2	41,7	43,8
Unga kvinnor	28,5	33,0	32,5	38,3	41,0
Unga män	45,7	42,4	43,4	45,0	46,6
Unga med Svensk bakgrund	35,5	35,4	36,8	40,0	43,1
Unga med utländsk bakgrund	44,5	51,2	46,1	49,0	45,5

6 Appendix

MUCF har i tidigare rapporter redovisat statistik på hur unga mår och hur stor andel av unga som bor hemma. Denna redovisning görs i årets rapport i detta appendix.

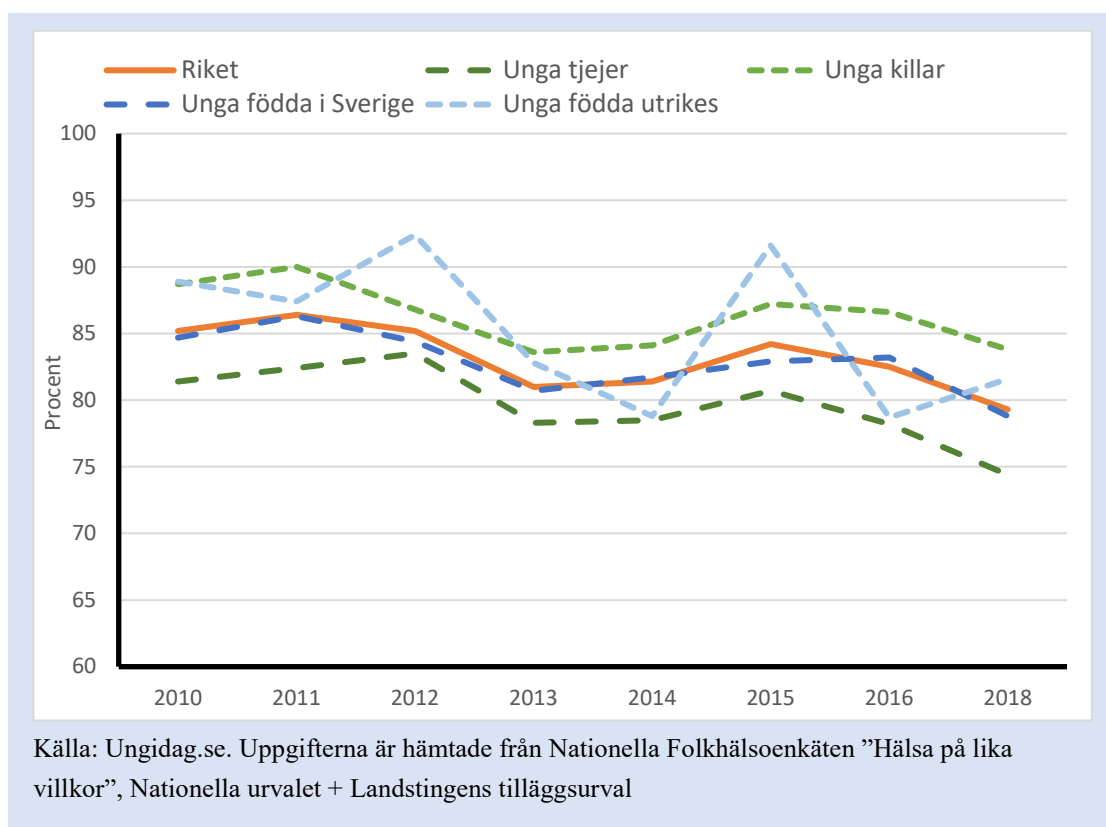
6.1.1 Unga som mår bra

Andelen unga i åldern 16–24 år som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra var 79 procent år 2018. Andelen var högre bland killar än bland tjejer, 84 respektive 74 procent.

Andelen inrikes födda 16–24 år som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra var 79 procent 2018²². Bland utrikes födda 16–24 år var motsvarande andel knappt 82 procent. På grund av liten svarsgrupp ska resultaten för utrikes födda tolkas med försiktighet och skillnaderna mellan utrikes och inrikes födda är inte statistiskt säkerställda.

Inom båda grupperna var andelen som mår bra högre bland killar än bland tjejer 2018.

Figur 6.1.1 Andel unga som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra, efter kön och bakgrund, 16–24 år, 2010–2016. Procent.

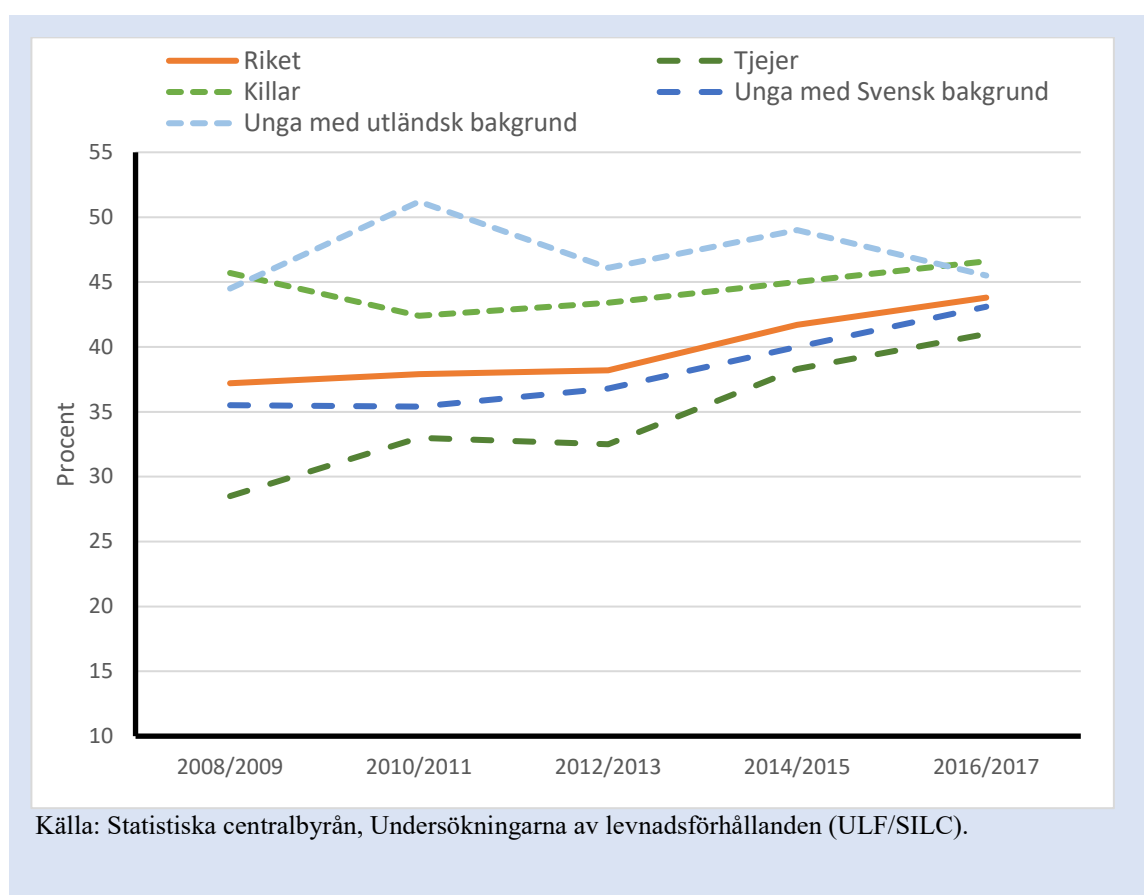

²² Undersökningen som fram till 2016 utfördes varje år, genomförs numera vartannat år.

6.1.2 Unga som bor kvar i föräldrahemmet

Åren 2016–2017²³ bodde 44 procent av unga i åldern 20–24 år kvar hos sina föräldrar. Andelen som bodde kvar hos sina föräldrar var högre bland killar än bland tjejer år 2007, men därefter har skillnaden minskat. Från åren 2015–2016 och 2016–2017 är skillnaden mellan könen inte längre statistiskt säkerställd. Andelen tjejer som bor kvar i föräldrahemmet ökade mellan 2008–2009 och 2016–2017 från 29 till 41 procent. Bland killar har andelen som bor i föräldrahemmet varit förändrats mycket lite under tidsperioden.

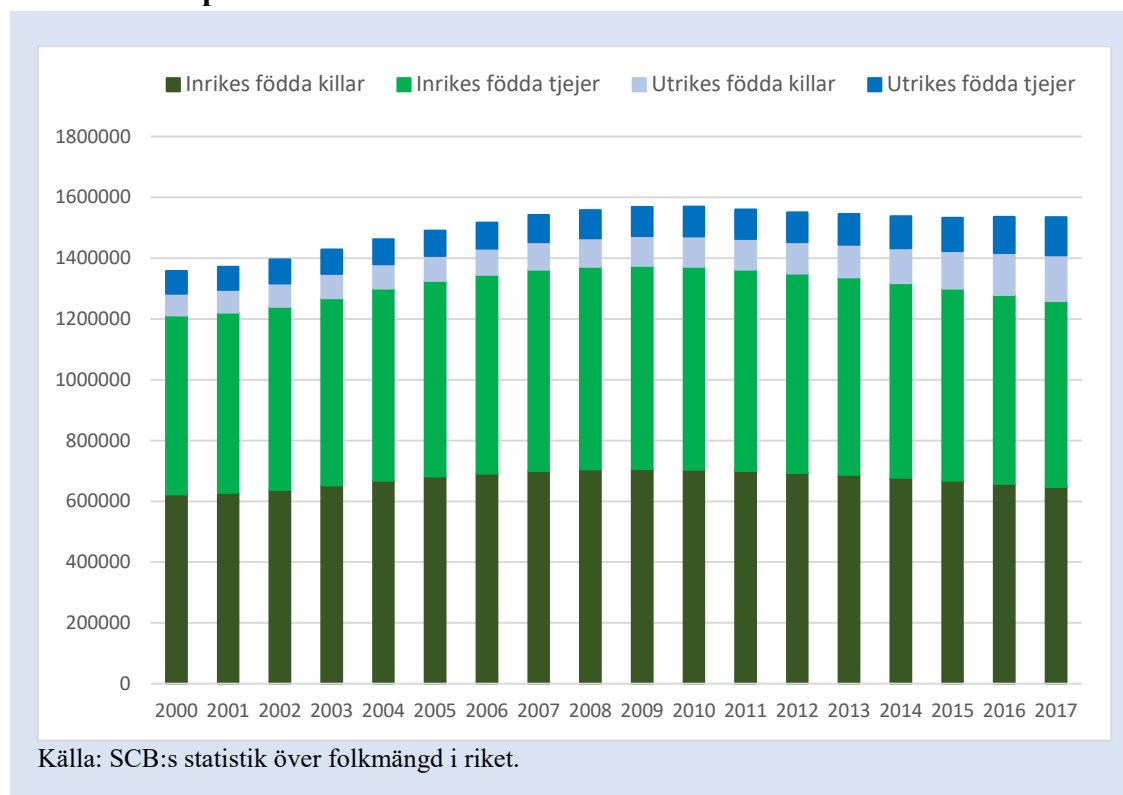
Figur 6.1.2 Andel unga som bor kvar hos sina föräldrar, efter kön och bakgrund, 20–24 år, 2008–2009 till 2016–2017. Procent.

²³ Varje redovisat år består av sammanslagning av data från två undersökningar, till exempel är 2013 en sammanslagning av 2012 och 2013 års undersökningar. Könindelade data kan inte visas för svensk/utländsk bakgrund, på grund av för få individer i underlaget.

6.1.3 Utveckling av folkmängd i riket, 13–25 år.

Figur 6.1.3 Folkmängd i riket, efter födelse land och kön, 13–25 år, 2000–2017. Antal personer.

7 Hitta mer material på ungidag.se

Ungidag.se är ett webbaserat uppföljningssystem som visar utvecklingen av ungas levnadsvillkor ser ut i Sverige. Genom att samla indikatorer som beskriver ungas situation inom många olika områden på samma plats blir det enklare att skapa en helhetsbild av utvecklingen.

Ung idag samlar statistik inom sex olika områden:

- Arbete och boende
- Ekonomisk och social utsatthet
- Fysisk och psykisk hälsa
- Inflytande och representation
- Kultur och fritid
- Utbildning

Varje område innehåller flera indikatorer som tillsammans ger en bild av hur unga har det. Indikatorerna kan brytas ner på kön, ålder, utrikes/inrikes födda samt utländsk /svensk bakgrund. För flera av indikatorerna finns uppgifter på kommunal nivå och på länsnivå. Det gör det möjligt att jämföra utvecklingen i en viss region med riket eller andra regioner.

Statistiken som visas på Ung idag kommer från flera olika myndigheter och består av både enkätundersökningar och registerdata. Följande myndigheter redovisar statistik till ungidag.se:

- Arbetsförmedlingen
- Arbetsmiljöverket
- Brottsförebyggande rådet
- Centrala studiestödsnämnden
- Folkhälsomyndigheten
- Försäkringskassan
- Kronofogdemyndigheten
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
- Statens skolverk
- Socialstyrelsen
- Statistiska centralbyrån
- Valmyndigheten

www.ungidag.se

Hos oss växer kunskap fram

På Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är ungas villkor och civilsamhällets förutsättningar i fokus. Här växer kunskap fram som beslutsfattare använder när de prioriterar insatser för unga och för civilsamhället. Vi sprider kunskapen i mötet med människor, på såväl nationell som europeisk nivå. Vi fördelar också statsbidrag som ger små och stora organisationer möjlighet att finnas, växa och utvecklas. Internationella bidrag ger unga möjlighet att arbeta som volontär, studera eller praktisera i ett annat europeiskt land.

Mer kunskap om unga

Vill du veta mer om ungas attityder och levnadsvillkor? På **ungidag.se** har vi samlat fakta och statistik om unga från tolv myndigheter.

mucf | Myndigheten för ungdoms-
.se | och civilsamhällesfrågor

www.mucf.se
Facebook: @ungciv
Twitter: @ungciv
E-post: info@mucf.se

Mars 2019

Uppdragsansvarig: Emma Thornström
Grafisk form: MUCF
Foto: Lieselotte Van Der Meijs, Scandinav
ISBN: **978-91-88455-89-5**